

Underdånigt betänkande och förslag

angående

Lönereglering m. m.

för

Sundhetskollgium,

afgifvet den 14 Juni 1876

af

I Nåder förordnade Komiterade.

STOCKHOLM
CENTRAL-TRYCKERIET
1876.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till underdånig åttlydnad af Eders Kongl. Maj:ts under den 31 December 1875 Löneregleringskomitén meddelade föreskrift i afseende på ordningen för Komiténs arbeten, har Komitén senast till behandling förehaft frågan om reglering af **Sundhetskollégium**, och får nu i underdånighet afgifva sitt betänkande i detta ämne.

Sundhetskollegii framställning 1873.

Till utgångspunkt för komiténs ifrågavarande arbete hade bort tagas Sundhetskollégii d. 24 November 1873 afgifna och för sådant ändamål till komitén öfverlemnade underdåniga skrifvelse med förslag till löneförbättring för verkets embets- och tjenstemän; men då i afseende härå förekommer, dels att Komitén, som i inledningen till betänkandet angående regleringen af Kammarkollégium återgifvit Sundhetskollégii i berörda skrifvelse uttalade åsichter angående lönebeloppen, dessas fördelning i lön och tjenstgöringspenningar, ålderstillägg, vilkoren för tjenstgöringspenningars och ålderstilläggs åtnjutande samt tjensters förening, numera, sedan lönereglering för vissa statens embetsverk innevarande år blifvit beslutad, lärer, vid uppgörandet af förslag till enahanda reglering för Sundhetskollégium, böra taga hänsyn till de grunder och vilkor för ny och förhöjd aflöning, som för dessa embetsverk blifvit bestämda, dels att förändringar redan inträdt och med nästkommande år vidare komma att ega rum i afseende på omfattningen af kollégii verksamhet, dels ock att särskilda underdåniga förslag till förändrad organisation af kollégium under loppet af de två senaste åren blifvit af kollégium framställda, så måste frågan om personalen samt dess åligganden och aflöning numera betraktas från andra synpunkter än dem, som ännu år 1873 till äfventyrs voro de rätta.

Innan komitén går att redogöra för nyssnämnda organisationsförslag, hvilka, såsom grundade på erfarenhet och detaljkännedom af de ärenden, som tillhöra kollégii handläggning, måst tilläggas synnerlig vikt då komitén skolat stadga sitt eget omdöme rörande lämpligaste sättet för embetsverkets organisation och anordningen af de särskilde tjenstemännens arbete, lärer i korthet böra angifvas de hufvudsakliga skiften, som hittills egt rum i kollégii organisation och omfattningen af dess verksamhet.

Historik.

Det *Collegium Medicorum* eller *Medicum*, som den 16 Maj 1663 erhöll sina första privilegier, hvilka sedermera flera gånger bekräftades och förbättrades, i synnerhet genom nya privilegier den 30 Oktober 1688, utgjorde till en början hufvudsakligen en till läkarevetenskapens befrämjande inrättad förening, med rättighet och i viss mån skyldighet att hafva inseende öfver läkare, apotekare och okulister m. fl., hvaremot dess egenkap af ett statens förvaltningsverk framträdde endast småningom i den mån nya uppdrag och vidgade rättigheter åt kollégiet öfverlemnades. Genom nya instruktioner den 22 Juni 1763, den 29 Juli 1774 och den 28 Oktober 1797 utvidgades verksamheten för Collegium Medicum så, att det erhöll bestyr med läkarebildningen i flera delar äfvensom med den militära och civila sjukvården, med undantag af Serafimerlasarettet i

Stockholm, länslasarett, kurhusen och hospitalen. Vål förordnades den 6 Augusti 1806, att alla under krig och fred vid armén anställde läkare skulle utgöra en särskild fältläkarekår, hvars chef enligt reglemente den 15 Februari 1808 borde för vissa ärendens behandling ega säte och stämma så väl i Krigskollegium som i Collegium Medicum, men, på grund af den erfarenhet som vunnits under de närmast derpå följande fälttågen fanns det redan 1810 nödvändigt att ånyo åt kollegium uppdraga högsta in-seendet öfver den militära sjukvården.

Genom Kongl. kungörelsen den 27 Januari 1813 förklarades, att, som Kongl. Maj:t funnit nödigt att gifva Collegium Medicum en förändrad form, »som försäkrade Collegium om ett tillräckligt antal städse arbetande ledamöter, om biträde, då det fordrades, af andra kunnige män, och som befriade Collegium från sådane göromål, hvilka af andra kunna och böra bestridas», bemälda kollegium, sådant det dittills varit ordnad, blifvit upplöst och i dess ställe inrättadt ett nytt kollegium under namn af *Sundhetskollégium*. Detta erhöi sin ännu gällande instruktion den 6 December 1815, i hvilken stadgades, att kollegium tillkomme öfverinseendet och styrelsen öfver allt, som anginge sundhetstillståndet samt läkarevården och sjukskötseln så väl hos rikets innebyggare i allmänhet som vid krigsmakten till lands och sjös i freds- och krigstid; och skulle kollegium bestå af en præses, en vice præses, två medicinalråd och sex assessorer. Sedan genom Kongl. brefvet den 28 December 1821 blifvit föreskrifvet, att två assessorsembeten skulle indragas, blef ny aflöningsstat faststæld den 27 April 1841, enligt hvilken embets- och tjenstemännen skulle utgöra: en ordförande, fyra medicinalråd, en sekreterare, en kamererare, en ombudsman och fiskal, tillika uppbördsman vid fältutredningsförrådet, en aktuarie och registrator, en notarie och tre kanslist; hvarförutan kollegium genom Kongl. brefvet den 3 Juni 1846, enär »nu befintliga antal af collegiales lätteligen kunde af laga anledning förminskas under det domföra», erhöi tillåtelse att, vid möjligen inträffande behof, på högst två månader i sänder bland hufvudstadens dertill kvalificerade läkarepersonal utse och adjungera ledamot, utan anspråk på adjunktsarvode. — Från Sundhetskollégii öfverinseende voro enligt 1815 års instruktion undantagne så väl lärarne vid universiteten och de under medicinska fakulteternas inseende upprättade sjukhusen, som ock de vid Serafimerlasarettet tillförordnade läkare samt länslasarett, kurhusen och hospitalen; men öfverstyrelsen för länslasarett och kurhusen, hvilken förut tillhörde Serafimerordensgillet, öfverflyttades genom Kongl. brefvet den 9 September

1859 till Sundhetskolligium; och en ännu väsentligare utvidgning af kollegii verksamhetsområde kommer att med nästinstundande år ega rum i följd af Eders Kongl. Maj:ts med Riksdagen fattade beslut om öfverflyttning från Ordensgillet till kollegium af öfverstyrelsen öfver hospitalen i riket samt dispositionen af de för sådant ändamål afsedda medel. Här-förutom hafva de till Sundhetskolligium hörande göromål i betydlig grad ökats så väl genom det växande antalet af de under kollegium hörande inrättningar och personal, som till följd af de reglementariska stadganden, hvilka tid efter annan funnits af behovet påkallade så väl för främjande af helso- och sjukvården i allmänhet, som för att närmare bestämma den under Sundhetskolligii inseende ställda personalens verksamhet.

*Komité-
förslagen
1858 och
1859.*

Den komité, som den 6 November 1858 afgaf förslag till den militära helsovårdens ordnande, hemstälde att Sundhetskolligii befattning med militärläkarne och den militära helso- och sjukvården i fred och krig så väl vid armén som flottan måtte upphöra och fältläkarekåren ställas under en särskild chef, benämd generalfältläkare. Komitén för styrelse- och förvaltningsverkens ombildning biträdde i sitt betänkande den 29 Maj 1859 så till vida detta förslag, att komitén tillstyrkte, det Sundhetskolligium måtte ombildas till en förvaltningsorganisation på två afdelningar, sålunda att den ena af dem blefve styrelse för den civila helsovården och den andra styrelse för den militära. Uti sina särskilda underdåniga ut-låtanden öfver dessa förslag erinrade Sundhetskolligium, bland annat, att det civila och det militära läkareväsendet i vårt land egde ett så nära samband, att de icke utan största men för bådadera kunde från hvarandra åtskiljas. En stor del bland militärläkarne innehade nemligen äfven civila befattningar såsom stads-, lasarets- och distriktsläkare, och det blefve en sannolik följd af den föreslagna skilsmessan att, då föreningen af civil och militär läkaretjenst derigenom otvifvelaktigt försvårades, många militärläkaretjenster skulle blifva otillsatta äfvensom militärläkarne derigenom komma att sakna nödig öfning i sitt kall. Vid utbrottet af ett krig skulle arméns behof af läkare i alla fall icke kunna på långt när tillgodoses med mindre civile läkares biträde i ganska stor utsträckning anlitas; i fred kunde militärläkarnes biträde icke undvaras vid den civila läkare-vården, dertill de ock vore lagligen förpligtade. Den föreslagne generalfält-läkaren vore i lika stort behof af kännedom om både militäre och civile läkares förhållande under civilsjukvård som kollegium af kännedom om de militäre läkarnes förhållande under militärsjukvård; slutligen vore an-talet till kollegium inkommande mål angående militärsjukvården i jem-

förelse med de öfriga så få och af den enkla beskaffenhet, att en särskild kansli- och kontorspersonal med deraf föranledda kostnader icke kunde eller borde för deras handläggning erfordras. — I fråga varande förslag hafva emellertid icke föranledt någon ändring i den förut bestående organisationen.

Den numera beslutade utvidgningen af Sundhetskollégii verksamhetsområde var redan förutsedd, då kollégium under den 24 September 1874 till Eders Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnade underdånigt förslag till instruktion för en Medicinalstyrelse, hvilken skulle öfvertaga alla Sundhetskollégium åliggande göromål. I afseende på denna styrelsens organisation föreslogs hufvudsakligen: att styrelsen skulle utgöras af en ordförande och chef med benämningen generaldirektör samt fyra ledamöter, nemligen tre medicinalråd, hvilka skulle handlägga civila ärenden, fördelade på en hvar efter ärendenas beskaffenhet, och en öfverfältläkare för handläggningen af de militära, förutom underlydande kansli- och kontorstjenstemän; att vissa, uppräknade ärenden skulle handläggas medelst generaldirektörens och ledamöternes samfälda rådpläging och beslut, men beslut rörande öfriga ärenden fattas af generaldirektören ensam efter rådpläging med antingen föredraganden eller, om ärendets vigt och beskaffenhet sådant fordrade, med vissa eller alla styrelsens ledamöter; att i generaldirektörens frånvaro alla ärenden skulle kollegialt handläggas af de närvarande ledamöterna m. m.

*Sundhets-
kollégii för-
slag 1874.*

Vid öfverlemnandet af detta förslag anförde kollégium, att i samma mån antalet af läkaretjenster, apotek, barnmorskor och andra till helso- och sjukvården hörande inrättningar och personer tillväxt, samt flera åligganden för Sundhetskollégium tillkommit, äfven ärendenas antal ökats; många bland dem hade varit af den beskaffenhet, att de måst utan dröjsmål handläggas och för dessa likasom för flera andra hade det befunnits vara fördelaktigt, om deras behandling försiggått med mindre dröjsmål än som vore en nödvändig följd af det kollegiala arbetssättet. I följd häraf och då många af dessa ärenden derjemte vore af jemförelsevis enkel beskaffenhet, hade inom kollégium småningom utbildat sig ett sådant arbetssätt, att dylika ärenden handlagts endast af ordföranden och referenten, visserligen i de andre ledamöternes närvaro, men utan att de derom behöft taga särskild kännedom. Då emellertid ett sådant arbetssätt såsom regel saknade stöd i instruktionen, hade kollégium, hufvudsakligen för att vinna lagligt stöd för en sådan enklare och snabbare behandling af en stor del af sina göromål, framlagt det underdåniga förslaget, hvar-

vid, då det ifrågaställda nya arbetssättet icke syntes stå väl tillsammans med embetsverkets benämning af ett kollegium, benämningen *Medicinalstyrelse* blifvit i stället föreslagen.

Såsom skäl för nödvändigheten att äfven med det nya arbetssättet bibehålla fyra ledamotsplatser anfördes, att redan det dåvarande antalet ärenden, — hvilket komme att betydligt växa dels till följd af de nyss förut gjorda förändringarna i apotekslagstiftningen och dels ytterligare genom den då väntade nya helsovårdsstadgan och den föreslagna öfverflyttningen till kollegium af hospitalsväsendet, derest en sådan öfverflyttning blefve beslutad, — samt ledamöternes åligganden att på grund af inkomna specialberättelser sjelfve upprätta de med vidlyftiga tabeller försedda årsberättelserna till Eders Kongl. Maj:t gjorde det omöjligt att inskränka ledamöternes antal under det redan befintliga; och denna omöjlighet framträdde ännu tydligare, om man toge i öfvervägande de för ärendenas behöriga handläggning erforderliga, mångartade insigter inom alla de områden, som tillhörde sundhets- och sjukvård samt dermed förenade inrättningar. Medicinalstyrelsen blefve lika litet som Sundhetskollégium ett endast administrativt embetsverk, utan måste derjemte betraktas såsom en vetenskaplig korporation, hvars ledamöter fördenskull icke kunde vara betjenta med den skicklighet och insigt de en gång innehafte, utan måste genom fortsatta studier förskaffa sig nödig kännedom så väl om vetenskapernas framsteg som om de i andra länder på grund deraf vidtagna åtgärder i afseende på allt, som med sundhets- och sjukvården egde sammanhang; hvarförutan ordförandeskapet i direktionen för allmänna barnbördshuset ålåg Sundhetskollégii ordförande, och kollégii ledamöter hade att å tjentens vägnar vara ledamöter ej mindre i nämnda direktion än äfven i direktionerna för veterinärinstitutet samt i statistiska beredningen.

Beträffande förslaget om utbyte af benämningen medicinalråd mot öfverfältläkare för en af styrelsens ledamöter, hvarmed äfven skulle följa en i vissa fall sjelfständig ställning för denne, anförde kollegium bland annat, att det kunde anses oegentligt, att militära ärendens ständiga behandling, såsom hittills stundom skett, kunde uppdragas åt en ledamot, som icke sjelf vore eller varit militärläkare, samt att vissa hithörande ärenden lämpligast borde behandlas af den ledamot ensam, åt hvilken de militära ärendenas föredragning vore anförtrödd; och syntes en sådan utsträckning af embetsmyndigheten för en ledamot inom ett begränsadt område utan större svårighet kunna medgifvas inom en styrelse, der ärendena icke kollegialt behandlades.

Med tillkännagifvande, det Eders Kongl. Maj:t funnit Sundhetskollégii ombildning till en Medicinalstyrelse i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvan omförmälda förslag medföra en önskvärd förenkling af sättet för ärendenas handläggning, befalde Eders Kongl. Maj:t under den 5 Februari 1875 kollegium att taga under öfvervägande, huruvida icke genom Medicinalstyrelsens inrättande i närmare öfverensstämmelse med hvad som iakttagits i afseende på de embetsverk, der byråindelning under senare åren införts eller till införande föreslagits, en inskränkning kunde ega rum så väl i de föredragandes antal som i kanslipersonalens, samt att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt utlåtande i detta hänseende äfvensom med förslag till fullständig instruktion för en Medicinalstyrelse, innefattande jemväl sådana förekrifter, som kunde anses erforderliga för det fall, att högsta inseendet öfver hospitalsväsendet i riket skulle, på sätt af särskilde komiterade blifvit föreslaget, till kollegium öfverlemnas.

Till åtlydnad af denna nådiga befallning afgaf Sundhetskollégium den 3 December 1875 underdånigt yttrande i ämnet jemte förnyadt förslag till instruktion för en Medicinalstyrelse; och har Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 31 December 1875 till Löneregleringskomitén öfverlemnat handlingarna i detta ärende, med uppdrag åt komitén att inkomma med underdånigt utlåtande deröfver.

Sundhetskollégii utlåtande 1875.

Uti ifrågavarande underdåniga yttrande anför Sundhetskollégium, att, vid öfvervägande af de följder, hvilka kunde för de hos kollegium förekommande ärendens behandling vara att påräkna genom införandet af byråindelning, kollegium trott sig finna, att den verkan till arbetets förenkling och påskyndande, hvilken man möjligen redan af byråsystemet försport och ännu vidare tror sig deraf kunna vinna, i väsentlig mån måste vara beroende af ärendenas art, deras förhållande till hvarandra och åtskilliga dermed sammanhängande omständigheter, så att, om byråindelning visat sig fördelaktig i ett embetsverk, deraf icke nödvändigt följde, att dess verkan vore densamma i hvarje annat. För behandling enligt byråsystemet, skulle, efter kollegii åsigt, bäst egna sig rent administrativa ärenden och deras fördelning på byråar helst grundas på deras likartade beskaffenhet eller åtminstone kunna så genomföras, att icke sådana ärenden, som med hvarandra egde närmare samband, komme att tillhöra olika byråar; och borde byråchefens och hans sekreterares kvalifikationer jemväl vara så likartade, att den senare kunde icke allenast biträda den förre vid ärendenas beredning och expedierande, utan äfven företräda hans ställe, då sådant erfordrades. Men de hos Sundhetskollégium förekommande

ärendenas beskaffenhet motsvarade icke ofvan anförda villkor. Dessa ärenden vore visserligen till en god del administrativa, men ganska många bland dem fordrade för sin handläggning vetenskapliga insigter från flera olika områden; och deras beskaffenhet vore så mångartad, att någon annan grund för deras fördelning på olika byråar svårigen kunde uppställas, än omsorgen att de måtte blifva någorlunda jemnt fördelade, så att icke den ena byrån blefve alltför mycket betungad emot den andra. En stor mängd bland dessa ärenden, hvilka till följd af sin omfattning icke lämpligen kunde under en och samma byrå sammanföras, såsom ärenden rörande apoteksväsendet och den civila sjukvården, hade ofta med hvarandra ett så nära samband, att de icke kunde hvar för sig behandlas utan olägenheter, hvilka vid byråarbetet blefve vida mera känbara, än vid ett sådant arbetssätt, som i det underdåniga förslaget af den 28 September 1874 funnes upptaget och som medgäfvde arbete vid samma bord, icke i skilda lokaler. Härtill komme, att de ärenden, som en gång blifvit en byrå tilldelade, borde fortfarande lyda derunder, för undvikande af den icke ringa olägenheten att eftersöka deras behandling i olika byråars protokoll och registratur för olika år; men att genom en sådan fast fördelning den fördel att kunna på ledamöterna fördela göromålen komme att saknas, hvilken dock vore af så mycket större betydelse som ledamöterna icke kunde danas inom embetsverket, utan måste uppsökas bland de medlemmar af landets läkarekår, hvilka funnes villige att mottaga ett sådant uppdrag.

Ännu större och viktigare betänkligheter mot ändamålsenligheten af byråindelningens införande i Medicinalstyrelsen ansåg Sundhetskollegium möta, derest, såsom i den nådiga remissen vore förutsatt, en sådan byråindelning skulle ställas i sammanhang med en inskränkning så väl i de föredragandes antal som i kanslipersonalens. De föredragandes antal vore för närvarande fyra, och den minsta inskränkning deri som kunde ega rum vore således från fyra till tre. Byråindelningens införande och anställandet i sammanhang dermed af högst två byråsekreterare utom den nuvarande sekreteraren jemte nödigt skrifbiträde skulle således hafva den verkan, att icke allenast medföra en minskning i kanslipersonalen af notarie och kanslister, utan äfven göra en föredragande öfverflödig; och detta vid den tid, då embetsverkets göromål, hvilka redan ganska betydligt vuxit till följd af Helsovårdsstadgan och nådiga förordningen den 19 April 1875, angående smittosamma sjukdomar bland husdjuren, skulle erhålla en ytterligare och ganska dryg tillökning genom öfverflyttningen af

öfverstyrelsen för rikets sinnessjukvårdsinrättningar från Serafimerordensgillet till Sundhetskollegium eller den i dess ställe inträdande Medicinalstyrelsen.

För bedömandet huruvida detta kunde blifva möjligt utan intrång på grundligheten af ärendenas behandling och på den skyndsamhet, som i de flesta fall dervid borde ega rum, har Sundhetskollegium vid sitt utlåtande bifogat specificerade förteckningar å inkomna handlingar under åren 1873 och 1874 samt på afgångna expeditioner under samma år, af hvilka förteckningar inhemtas, att antalet inkomna handlingar, som år 1873 utgjorde 7,857, år 1874 uppgick till 8,351 — förutom 1,846 kompletteringshandlingar det förra året och 973 det senare — samt att expeditionernas antal 1873 uppgick till 5,449 och 1874 till 5,777, hvarvid likväl bör anmärkas, att uti sist anförda summor äro inbegripna jemväl de expeditioner, som afgått från kammarkontoret och vaccinationskontoret utan att upptagas i kollegii registratur. De å nämnda förteckningar specificerade ärenden kunna, under de af kollegium begagnade hufvudrubriker, sammanställas på följande sätt:

	Inkomna handlingar		Afgångna expeditioner	
	1873	1874	1873	1874
<i>Civila helso- och sjukvården:</i>				
Kongl. bref; statsdepartementens skrivelser; underd. utlåtanden	66	65	42	40
Tjesteansökningar; cirkulär; kungörelser; annonser	47	32	25	16
Års- och reseberättelser; reseräkningar	1,030	1,259	740	987
Utlåtanden i sanitära frågor; förelägganden; instruktioner m. m.	50	37	99	64
Veckorapporter	364	364	52	52
Legitimationshandlingar; om nya tjänster, boställen, tjänstledighet m. m.	192	211	173	178
<i>Militära helso- och sjukvården:</i>				
Kongl. bref och generalorder; underd. utlåtanden	96	89	36	44
Tjesteansökningar; förordnanden; pensionärers och stipendiäters antagande	196	181	202	193
Requisitioner; uppbörds- och utlemningsorder till fältläkarekontoret	121	136	78	113
Års- och reseberättelser; rapporter; journaler	169	162	—	—
Öfriga ärenden; annonser	45	40	31	30
<i>Rättsmedicinska frågor:</i>				
Underd. utlåtanden	—	—	1	1
Begärda rättsmedicinska utlåtanden; infordrande af upplysningar m. m.	54	41	110	115
Transport	2,430	2,617	1,589	1,833

	Inkomna handlingar		Afgångna expeditioner	
	1873	1874	1873	1874
Transport	2,430	2,617	1,589	1,833
Obduktions- och undersökningsprotokoll; räkningar	575	512	663	598
<i>Lasarett och kurhus:</i>				
Kongl. bref och remisser; underd. utlåtanden	6	6	3	5
Tjänsters tillsättande; besvär öfver direktioners beslut; utslag; fullmakter; förordnanden; afsked	33	35	84	64
Ny- och tillbyggnader; ritningar	6	5	5	8
Års- och revisionsberättelser; kungörelser; påminnelser m. m.	145	166	4	11
<i>Barnmorskeväsendet:</i>				
Kongl. bref och remisser; underd. utlåtanden	3	3	1	1
Rapporter om instrumentalförlossningar	388	406	2	11
Öfriga ärenden	299	289	139	147
<i>Veterinärväsendet:</i>				
Kongl. bref och remisser; underd. utlåtanden	30	18	20	9
Reserapporter och räkningar	404	387	411	401
Årsberättelser och öfriga ärenden	128	101	45	39
<i>Apoteksväsendet:</i>				
Kongl. bref och remisser; underd. utlåtanden	58	74	48	59
Medikamentsräkningar	1,308	1,207	1,308	1,207
Visitationsprotokoll och öfriga ärenden	425	535	230	350
<i>Vaccinationen:</i>				
Kongl. bref; underd. utlåtanden	5	2	3	2
Om vaccinnämne (handlagda af vaccinationskontoret)	727	991	582	816
Vaccinationsförteckningar och öfriga ärenden	232	256	89	60
<i>Bad- och brunnsinrättningar:</i>				
Kongl. remisser; underd. utlåtanden	1	2	1	3
Förordnanden och entledigande	6	8	15	17
Årsberättelser och öfriga ärenden	22	19	—	—
<i>Tandläkare och fältskarer:</i>				
Kongl. bref och remisser; underd. utlåtanden	8	6	4	2
Öfriga ärenden	14	10	9	7
<i>Andra ärenden:</i>				
Kongl. bref; statsdepartementens skrivelser; underd. utlåtanden	10	15	12	13
Inkomna och afsända penningar; afskrifningsbevis; räkningar å expenser; qvittenser och diverse	594	681	182	114
Summa	7,857	8,351	5,449	5,777
Kompletteringshandlingar	1,846	973		

Härförutom må här anmärkas, att enligt Serafimerordensgillet's diarium och registratur under år 1875 till gillet inkommo 337 sådana ärenden, som framdeles komma att tillhöra Medicinalstyrelsens handläggning, hvilka

ärenden föranledde 315 utgående expeditioner och till väsentlig del syntes vara af beskaffenhet att påkalla noggrann pröfning.

Beträffande behandlingen af dessa ärenden anmärkes uti Kollegii i fråga varande utlåtande:

att de flere än 600 ganska detaljerade årsberättelserna från läkare och veterinärer måste granskas så snart de inkomme för att kunna i tid kompletteras innan de bearbetades för kollegii egen årsberättelse till Eders Kongl Maj:t;

att läkares och veterinärers rapporter om tjänsteresor, hvilka uppgå till 1,100—1,200, likaledes måste undergå granskning icke allenast för att derpå grunda tillhörande reseräkningars godkännande, utan ock för att vinna nödig kännedom om sjukdomsförhållandena inom landet;

att de rättsmedicinska frågor, hvaröfver kollegii utlåtande begärdes, vanligen vore ganska vidlyftiga och invecklade samt fordrade den noggrannaste behandling;

att protokoll jemte embetsutlåtanden öfver rättsmedicinska undersökningar (obduktioner och giftundersökningar), hvilka uppginge till 500—600, måste underkastas sorgfällig granskning, dervid icke sällan gjorda anmärkningar gifve anledning till infordrande af upplysningar och förklaringar, stundom till viktigare åtgärder;

att mer än 200 vidlyftiga protokoll öfver apoteksvisitationer måste noga genomgås och åtgärder till deri anmärkta felaktigheters afhjelpande vidtagas;

att de omkring 180 vaccinationsförteckningarna från läkare med tillhörande 2,500 journaler från vaccinatörerne äfven måste granskas och kompletteras innan de kunde läggas till grund för kollegii underdåniga berättelse om vaccinationens framgång.

Fördelningen af dessa ärenden på kollegii fyra föredragande hade varit olika på olika tider och kunde icke med någorlunda jemnhet ske utan delning af de ärenden, som hörde tillsamman under ofvanstående hufvudrubriker. För närvarande vore fördelningen sådan, att

en ledamot handlade rättsmedicinska frågor samt ärenden rörande lasarett och kurhus, veterinärväsendet, tandläkare och fältskärer, samt vore ledamot i direktionen öfver Veterinärinstitutet;

en ledamot handlade ärenden rörande den militära helso- och sjukvården samt barnmorskeväsendet, öfvervakade barnmorskeexamina samt vore ledamot i direktionen öfver allmänna barnbördshuset och intendent öfver kollegii fältläkarekontor;

en ledamot behandlade obduktionsprotokoll och sanitära frågor samt ärenden angående den civila helso- och sjukvården, hvarjemte han vore ledamot i statistiska beredningen;

en ledamot behandlade läkares reserapporter och ärenden angående apoteksväsendet, vaccinationen, bad- och brunnsinrättningar, samt hade skyldighet att öfvervara apotekareexamina och visitationer å hufvudstadens apotek, utöfva uppsigten öfver vaccinationskontoret och deltaga med två apotekare i det årliga upprättandet af medicinaltaxor;

hvarjemte ordföranden handlade de ärenden, som anginge embetsverket eller vore af allmänare betydelse.

Erinrande om de i betänkandet den 28 September 1874 anförda skäl för åsigten, att ledamöternas antal icke kunde inskränkas under det nuvarande, framhöll kollegium vidare den omständigheten, att genom den ifrågasatta fördelningen på tre i stället för på fyra föredragande af icke allenast de ärenden, som hittills tillhört Sundhetskollegium, utan äfven af dem som blefve en följd af åtskilliga nyligen promulgerade författningars tillämpning och af öfverstyrelsens för sinnessjukvården öfverflyttning på Medicinalstyrelsen, ledamöterna skulle erhålla en så stor och brokig tillökning i sina embetsgöromål, att, om det ock vore möjligt att med behörig skyndsamt och sakkunskap behandla desamma, ingen tid blefve öfrig till egna studier och till vetenskaplig bearbetning af föreliggande materialier; hvarförutan embetsverket skulle gå miste om biträdet af de specialkunskaper, som genom en ledamot bland fyra representerades.

Oaktadt de svårigheter kollegium sålunda ansåg möta vid fördelningen af de Medicinalstyrelsen tillhörande ärendena mellan tre föredragande, om denna fördelning skulle blifva någorlunda jemn och hvarje föredragande tilldelas sådana ärenden, hvilkas handläggning icke erfordrade så olika slag af insigter och erfarenhet, att de sällan hos en person funnes förenade, hade dock kollegium sökt framställa förslag till en sådan fördelning på följande sätt:

en ledamot: rättsmedicinska utlåtanden, obduktionsprotokoll, lasarett och kurhus, hospitalsväsendet, brunns- och badinrättningar, tandläkare och fältskärer, inspektion å lasarett och hospital;

en ledamot: civila helso- och sjukvården, utlåtanden i sanitära frågor, reserapporter, apoteksväsendet, ledamotskap i statistiska beredningen, ledamotskap i taxekomitén;

en ledamot: militära helso- och sjukvården, barnmorskeväsendet, veterinärväsendet, vaccinationen, intendentskap i fältläkarekontoret, ledamot-

skap i direktionen öfver veterinärinstitutet, ledamotskap i direktionen öfver allmänna barnbördshuset.

Genom denna fördelning skulle dock, enligt hvad collegium vidare framhållit, hvarje ledamot erhålla flera ärenden än han med skyndsamhet och tillräcklig sakkunskap kunde behandla; och hvad som sålunda bruste torde icke kunna påräknas blifva ersatt hvarken genom förutsättningen af kompletterande mångartade insigter hos ordföranden eller hans efter behofvet afpassade större insigter i något visst ämne. I synnerhet gälde detta den ledamot, som jemte sina öfriga ärenden jemväl skulle öfvertaga apoteksväsendet, enär dithörande göromål icke allenast vore talrika och viktiga utan förutsatte speciela insigter i kemi, farmaci och farmakologi, hvilka icke kunde hellre förutsättas hos den ledamot, som föredroge civila helsovårdsärenden, än hos någon annan. Medicinalstyrelsen skulle dessutom äfven ur flera andra synpunkter hafva behof af en ledamot, som i nämnda disciplin egde speciela studier.

Enär de militära helso- och sjukvårdsärendena vore relativt fåtaliga, hade föredraganden för dessa äfven behandlat ärenden rörande barnmorskväsendet; men äfven med denna tillökning hade hans göromål inom collegium icke varit fullt motsvarande dem, som tillhört öfriga ledamöter. Så väl för att utjemna detta förhållande som emedan flera göromål skäligen icke kunde läggas på de andre föredragande, hade enligt ofvan anförda försök till fördelning ledamoten för militärärenden måst öfvertaga äfven veterinärväsendet och vaccinationen. Om en sådan anordning, med afseende på ärendenas mängd, kunde vara vara en möjlighet så länge de militära ärendena icke vore andra eller flere än de nuvarande, motsades likväl dess lämplighet derutaf, att äfven här en sådan sammanblandning af olikartade ärenden egde rum, som skulle lägga hinder i vägen för deras riktiga och omsorgsfulla behandling.

Genom hvad sålunda blifvit anfördt ansåg Sundhetskolegium ådaga-lagdt, att de göromål, som skulle tillhöra den föreslagna Medicinalstyrelsen, icke kunde handläggas af ett mindre antal föredragande än fyra, så vida detta skulle kunna ske med tillräcklig sakkäthed, noggrannhet och skyndsamhet, samt de föredragande derjemte skulle erhålla någon tid öfrig att göra sig bekanta med de oupphörliga framstegen inom de medicinska vetenskaperna och deras användning på förbättringar i helso- och sjukvård.

På grund häraf och då i alla händelser ärendenas indelning på byråar ingalunda syntes kunna medföra några fördelar framför inrättningen

af den föreslagna Medicinalstyrelsen, samt en byråindelning med tillräckligt kanslibitråde icke torde kunna åstadkommas för mindre kostnad, äfven om man icke toge i betraktande kostnaden för genomgripande förändringar af lokalerna, hade kollegium ansett sig böra uti det bifogade förslaget till instruktion för en Medicinalstyrelse, följa samma grunder för styrelsens arbetssätt, som i det underdåniga förslaget af den 28 September 1874 blifvit framställda.

Beträffande embets- och tjänstemännen i den föreslagna Medicinalstyrelsen innehåller kollegii senast afgifna förslag till instruktion att desse, utom generaldirektören och fyra ledamöter, skulle utgöras af en sekreterare, en kamererare, en ombudsman och fiskal, hvilken borde vara legitimerad läkare och tillika redogörare för fältläkarekontoret, en aktuarie och registrator, två notarier och en kammarskrifvare; hvarförutom styrelsen skulle ega att till biträde vid medikamentsräkningars granskning och vid revision af hospitalens räkenskaper antaga dertill lämpliga personer emot stadgade arvoden, äfvensom extra ordinarie tjänstemän och amanuenser, hvilka i den mån de lemnade biträde, skulle därför erhålla ersättning af de för sådant ändamål anvisade medel; och har kollegium till stöd för detta förslag anmärkt, hurusom i Norge för medicinalärendens behandling under Departementet för det Inre vore anstälde, förutom expeditionschefen eller numera medicinaldirektören, icke mindre än tio tjänstemän, oaktadt de till handläggning derstädes förekommande ärenden vore till antalet betydligt mindre än de, hvilka skulle tillkomma Medicinalstyrelsen. I förslaget af år 1874 hade kollegium med indragning af notariatet bibehållit tre kanslister, bland hvilka en skulle tjänstgöra hos kamereraren och de båda andra vid protokollet och såsom biträden åt sekreteraren vid skrifvelsens uppsättande och expedierande, vid kollationering o. s. v.; men vid det ökade antalet ärenden och i betraktande af deras beskaffenhet hade kollegium deremot nu trott sig kunna vinna ett bättre och behöfligt biträde af två notarier; och ett mindre antal ordinarie tjänstemän än tre i kansliet syntes ej kunna ifrågasättas. De tre kanslisttjänsterna skulle således nu indragas, men i stället för den kanslist, som varit afsedd till biträde åt kamereraren, en kammarskrifvaretjänst inrättas. Med anledning af hospitalärendenas ifrågaställda öfverflyttning på kollegium vore arvode för en revisor upptaget, under förutsättning att hospitalens räkenskaper komme att i Sundhetskollegium revideras. Då vidare kansligörornålen efter kanslisttjänsternas indragning icke torde kunna ordentligen förrättas utan biträde af

e. o. tjenstemän och med hjälp af renskrifvare, blefve ett arvodesanslag för dessa erforderligt.

Med hänseende till den anseliga och viktiga tillökning i de föredragande ledamöternes göromål, som blifvit en följd af helsovårdsstadgan, förändrad lagstiftning rörande apoteksprivilegierna, Kongl. förordningen angående smittosamma husdjurssjukdomar m. m. samt ytterligare skulle uppstå genom hospitalsärendenas öfverflyttning till kollegium, och då dessa göromål svårigen skulle kunna af ledamöterna behörigen skötas om desse, såsom hittills i brist af biträde måst ske, nödgades använda en del af sin tid på upprättandet af vidlyftiga tabeller för kollegii årsberättelser, på korrekturläsning och på hvarjehanda smärre granskningsarbeten, hvilka kunde af andra personer utföras, vore det af stor vigt för kollegium att ega till sin disposition ett tillräckligt stort anslag att användas till arvoden åt biträdande, till kansliet icke hörande amanuenser för ofvannämnda ändamål, allt efter storleken af det biträde de lemnat. Då till sådana amanuenser sannolikt yngre läkare läte sig antagas, skulle desse under tiden kunna inhemta åtskilliga kunskaper, som väl komme dem till pass under deras fortsatta läkareverksamhet.

Till hvad kollegii ifrågavarande underdåniga skrifvelse och förslag i öfrigt innehåller, så väl i afseende på embets- och tjenstemännens aflöning som beträffande arbetssättet inom Medicinalstyrelsen samt de särskilde tjenstemännens åligganden m. m., blir komitén i tillfälle att längre fram återkomma.

Då komitén skolat föreslå den form, hvarunder de Sundhetskoll-*Allmän grund*
gium tillhörande ärenden kunde finna sin ändamålsenligaste handläggning *för ombild-*
har främst till besvarande framställt sig den frågan, huruvida för dem *ningen.*
alla det kollegiala behandlingssättet fortfarande vore nödvändigt eller ens lämpligt; och tvekar komitén härvid icke att, med hänsyn till beskaffenheten af dessa ärenden, och på de skäl kollegium i sådant afseende anført, beträffande detta embetsverk förorda tillämpningen af samma grundsats, som af komitén blifvit omfattad vid regleringen af så väl Statskontoret som Förvaltningen af Sjöärendena, nemligen att den kollegiala formen för öfverläggningar och beslut bör fortfarande bibehållas för de ärenden, som kräfva en mångsidigare pröfning, men att de öfriga böra afgöras af

en ensam beslutande chef. Komiténs åsigt om hufvudgrunden för verkets organisation öfverensstämmer således med det af Sundhetskollégium framställda förslaget om kollegii ombildning till en *Medicinalstyrelse*.

Utgående från nämde grundsats har komitéen dernäst att taga i öfvervägande den i Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 5 Februari 1875 till Sundhetskollégium framställda frågan, huruvida icke genom den föreslagna Medicinalstyrelsens inrättande i närmare öfverensstämmelse med hvad som iakttagits i afseende på de embetsverk, der byråindelningen införts eller till införande föreslagits, en inskränkning kunde ega rum så väl i de föredragandes antal som i kanslipersonalen.

Byråorganisationen bör, enligt komiténs mening, hafva till hufvudsyfte att underlätta de förekommande ärendenas beredning, så att byråchefen genom anlåtande af de arbetskrafter, som inom byrån finnas till hans biträde, sättes i stånd att utan allt för tidsödande och i detalj gående eget arbete vinna en grundlig och fullt tillförlitlig kännedom om hvarje ärende. Vid ett på denna grund ordnad arbetsätt bör byråchefen kunna medlätta handläggning och föredragning af ett större antal ärenden, än om han för deras beredande vore hänvisad till endast sina egna krafter; men en sådan organisation förutsätter tillika, att tillräckligt antal biträden äro ställda till byråchefens förfogande; att dessa biträden besitta fullt nöjaktiga specialkunskaper i de ämnen, som tillhöra byråns handläggning, och att följaktligen byråns verksamhetsområde är så begränsadt, att verklig specialskicklighet derinom kan vara att förvänta. Då nu de hos Sundhetskollégium förekommande ärenden äro af den natur, att de till allra största delen för sin handläggning fordra läkarebildning, skulle deraf följa, att byråchefernes biträden borde vara läkare; och komitéen tviflar icke att, om så kvalificerade biträden blefve till tillräckligt antal anställda, det i flera afseenden skulle lända till bättnad för embetsverket, likasom det då ock möjligen kunde ifrågasättas att inskränka ledamöternas antal; men kostnaderna för en dylik anordning skulle otvifvelaktigt blifva så betydliga, att de icke komme att motsvaras af de derigenom vunna fördelarne. Härtill kommer vidare, såsom Sundhetskollégium i sitt ofvan åberopade utlåtande äfven framhållit, att stora svårigheter möta för en skarp begränsning af de olika byråarnes verksamhet, åtminstone för en längre tid, samt att grunden för ärendenas fördelning mellan föredragandena måste vara icke endast deras beskaffenhet, utan jemväl deras mängd, så att icke den ene allt för mycket betungas i förhållande till den andre. Under sådana förhållanden saknar komitéen skäl att tillstyrka

en tillämpning af byråorganisationen inom Medicinalstyrelsen i vidare utsträckning, än den af kollegium föreslagna.

Då den utväg till minskande af ledamöternes antal, som kunde erhållas genom Medicinalstyrelsens indelning i byråar, hvardera med sin särskilda tjenstemannapersonal, således icke kunnat af komitén förordas; då Sundhetskollégii arbeten sedan lång tid tillbaka fordrat yra föredragande; då de år efter annat i antal tillväxande ärendena, såsom ofvan är anmärkt, föranledt kollegium att för en del af dem anlita ett enklare behandlingssätt än som med den kollegiala organisationen varit afsedt, och då slutligen icke några af embetsverkets åligganden synts kunna upphöra eller till annan myndighet öfverflyttas, är komitén af den mening att, äfven om användandet af den kollegiala formen skulle kunna inskränkas till ett jmförelsevis ringa antal ärenden, omfattningen och beskaffenheten af kollegii embetsåligganden, särdeles efter den tillökning deri som snart är att emotse, likväl icke tillåter någon minskning i ledamöternes nuvarande antal. Komitén har härvid icke förbiset det af kollegium anmärkta förhållandet, att de göromål inom kollegium, hvilka för det närvarande tillhöra föredraganden för ärenden rörande den militära helso- och sjukvården, icke varit fullt jmförliga med dem, som tillhört öfrige ledamöter, ehuru åt honom uppdragits jmväl ärenden rörande barnmorskeväsendet. I det af kollegium framlagda förslaget till instruktion hafva (§ 25) sistnämnda slags ärenden blifvit utbytt mot veterinärärendena samt dem, som angå tandläkare och fältskärer, hvarigenom denne ledamots göromål torde komma att ökas på samma gång de torde blifva mindre olikartade än förut. Derest man ville, på sätt vid flera tillfällen varit ifrågasatt, från verket skilja de militära helso- och sjukvårdsärendena, — hvilket komitén på grund af de skäl, som deremot blifvit anförda, för sin del anser olämpligt, — måste antingen de civila ärenden, som ledamoten för militärärenden handlagt, fördelas på de öfrige, eller ock en ny ledamotsbefattning för dessa inrättas. Den förra utvägen kan enligt komiténs mening icke anlitas, enär derigenom de öfrige ledamöterna skulle på ett obilligt och för ärendenas behöriga behandling menligt sätt belastas; den senare åter skulle blifva allt för kostsam.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt föreslår komitén, att Sundhetskollégium må ombildas till en Medicinalstyrelse, bestående af en generaldirektör samt tre medicinalråd och en öfverfältläkare såsom ledamöter och föredragande;

att den kollegiala formen för ärendenas behandling skall bibehållas för de slag af ärenden, hvilka under benämning »plenimål» här nedan uppräknas, men öfriga afgöras af chefen ensam; dock med rättighet och skyldighet för föredraganden, likasom för ledamot, den generaldirektören må hafva för rådpläging tillkallat, att, der han är från beslutet skiljaktig, sin särskilda mening till protokollet skriftligen afgifva; samt

att ärendena skola hufvudsakligen efter deras beskaffenhet fördelas mellan ledamöterna; generaldirektören likväl öppet lemnadt att närmare bestämma de civila ärendenas fördelning mellan styrelsens ledamöter.

*Pleniären-
den.*

Uti det af Sundhetskollegium senast framlagda förslag till instruktion för Medicinalstyrelsen finnas (§ 28) uppräknade de slag af ärenden, hvilka kollegium ansett fortfarande böra kollegialt handläggas. Bland dessa förekomma upprättandet af underdåniga tjänsteförslag och afgifvandet af underdånigt förord; men från denna grupp af ärenden torde böra undantagas underdåniga förslag till besättande af ledig ledamotsplats, enär sådant förslag, enligt § 1, skulle afgifvas af generaldirektören ensam. Uppgörandet af arbetsordning för styrelsen, af Sundhetskollegium upptaget såsom plenimål, anser komitén jemväl böra, på sätt förut i förslagen till reglering af Statskontoret och Förvaltningen af Sjöärendena blifvit hemställt, tillkomma verkets chef, dock efter samråd med ledamöterna. I hufvudsaklig öfverensstämmelse i öfrigt med hvad dels Sundhetskollegii nyssnämnda förslag innehåller dels ock komitén förut uttalat såsom sin mening beträffande de ärenden, hvilka i allmänhet böra såsom plenimål anses, hemställer komitén,

att *genom samfäld öfverläggning och beslut* må i Medicinalstyrelsen handläggas:

Kongl. bref och remisser, som angå styrelsens samfälda åtgärd eller helso- och sjukvård i allmänhet, äfvensom underdåniga framställningar rörande dylika ärenden;

underdåniga förslag och betänkanden angående nya författningars utfärdande eller redan befintligas förklarande, ändrande eller upphäfvande;

frågor om utfärdande af sådana allmänna föreskrifter, som afse verkställigheten af gällande författningar eller fullgörandet af Eders Kongl. Maj:ts särskildt gifna nådiga befallningar;

årsberättelser och öfriga föreskifna redogörelser; underdåniga framställningar om erforderliga anslag;

förslag till användandet af de under styrelsens förvaltning ställda anslag, samt frågor om förvaltningen af verkets egna fonder;

rättsmedicinska utlåtanden äfvensom yttranden i sanitära frågor;

besvärsmål;

frågor om vitens föreläggande och ådömande, åtals anställande samt tilldelande af föreställning och varning;

frågor om förändringar i verkets organisation; befodringsfrågor, undantagande sådana, som röra återbesättande af ledig ledamotsplats;

frågor om e. o. tjänstemäns och vaktbetjentes antagande, om afsked, om tjänstebetyg, om tjänstemäns och betjentes fel eller försummelse i tjänsten samt om tjänstledighet och förordnande, allt inom verket;

bestämmandet af arvoden åt tillfälliga biträden och frågor angående verkets ekonomi;

samt dessutom hvarje ärende, som generaldirektören finner skäl att göra till föremål för samfaldt afgörande;

men att deremot åt verkets chef öfverlemnas att dels besluta i frågor om arbetsordningen och dels att, när ledamotsplats blifver ledig, om dess återbesättande hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig anmälan, dock, i begge fallen, efter samråd med verkets ledamöter.

I sitt betänkande angående regleringen af Statskontoret föreslog komitén att, vid förhinder för verkets chef, den i graden äldste af ledamöterna skulle vara skyldig att förestå hans embete, så vida hindret icke varade öfver 14 dagar, men, om det räckte längre tid, intill dess, uppå

*Vid förfall
för chef
eller ledamot.*

genast skeende underdånig anmälan, Eders Kongl. Maj:t å embetet meddelat nådigt förordnande. En liknande föreskrift för chefsbefattningens uppehållande uti nu ifrågavarande embetsverk synes deremot icke vara lämplig. I Statskontoret har chefen icke någon inspektionsskyldighet såsom förhållandet är med Medicinalstyrelsens chef, hvilken af nämnda anledning stundom måste under längre tid vara borta från hufvudstaden; hvartill kommer, att ärendenas mångfald eller skiljaktighet icke på långt när är så stor i Statskontoret som i Medicinalstyrelsen. Att i Medicinalstyrelsen ålägga den äldste bland ledamöterna chefskapet under en kortare tid, kan komitén således för ingen del tillstyrka, allra minst efter det den kollegiala behandlingen af ärendena i regel derstädes upphört. Af den kollegiala behandlingen af *samtliga* ärendena följer nemligen, att en hvar af ledamöterna måste ega kännedom om alla grenarne af den styrelsen tillhörande embetsförvaltning, för att kunna bilda sig en själfständig mening i hvarje förekommande fråga; och hade denna form för ärendenas handläggning kommit att fortfara, hade från principiell synpunkt någon anmärkning icke kunnat göras mot att åt äldste ledamoten uppdraga ett vice-chefskap inom styrelsen. Men i ett embetsverk, der ett stort antal af förekommande ärenden afgöres af chefen ensam, och föredragningen är ledamöterna emellan fördelad efter målens beskaffenhet, äro ledamöterna icke satte i tillfälle att noggrant följa ärendena inom andra delar af verkets embetsområde än dem, som antingen tillhöra pleni-handläggningen eller ock deras egna resp. föredragningar. Vid sådant förhållande och då, såsom redan förut är anmärkt, ledamöternes skicklighet och förmåga att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina embetsåligganden är beroende deraf, att en hvar af dem städse befinner sig i jemnhöjd med framstegen i de vetenskaper, hvilka han har att inom styrelsen representera och vid honom tillkommande ärendens handläggning använda, skulle det vara olämpligt att under chefens frånvaro öfverlemna hans beslutanderätt i alla *icke* pleniärenden åt en enda af ledamöterna, hvarigenom, — jemte det svårighet skulle möta att under tiden erhålla en fullt skicklig föredragande af de å hans egen rotel förekommande ärenden, — ofta skulle inträffa att beslutanderätten komme att tillhöra ledamot, som saknade nödiga detaljkunskaper i frågan, medan den ledamot, som måste förutsättas deri ega den bästa sakkännedomen, nemligen föredraganden, endast tillkomme reservationsrätt. Af dessa skäl och då föredraganden läser i de honom tillhörande ärenden böra ega åtminstone lika beslutanderätt som hvarje annan bland ledamöterna i styrelsen,

finner sig komitén böra biträda den af Sundhetskolligium i § 32 af instruktionsförslaget uttalade mening,

att i generaldirektörens frånvaro äfven de ärenden, i hvilka beslutanderätten är verkets chef utslutande förbehållen, skola handläggas samfäldt af styrelsens ledamöter; att för besluts fattande fordras, att minst tre bland dem äro närvarande; att ordet föres af äldste närvarande ledamoten och att, om två ledamöter stanna mot två i olika beslut, den mening skall gälla, som delas af föredraganden.

För den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt att, vid tillfällen, då generaldirektören under längre tid vore frånvarande, särskildt förordna om chefskapet inom verket, torde i instruktionen derjemte böra intagas den bestämmelsen,

att, då generaldirektören åtnjuter semester eller af annan anledning längre tid än fjorton dagar är förhindrad att i styrelsens sammanträden deltaga, underdånig annälan derom skall hos Eders Kongl. Maj:t göras.

Genom Kongl. brefvet den 3 Juni 1846 är åt Sundhetskolligium medgifven rätt att, vid inträffande behof deraf, på högst två månader i sänder bland hufvudstadens dertill kvalificerade läkarepersonal utse och adjungera ledamot, utan anspråk på adjunktsarvode. Rättigheten att såsom ledamot adjungera behörigen kvalificerad person äfven utom verket torde desto hellre böra fortfara, som härstädes förekommer det särskilda förhållande, att bland verkets ordinarie tjänstemän endast ombudsmannen är kompetent till ledamotsbefattning och att vikarie för ledamot således ofta måste sökas utom verket. Komitén tillstyrker därför,

att under ledamots frånvaro på inspektionsresa äfvensom då han åtnjuter semester eller sådan kortare ledighet, som af generaldirektören kan beviljas, styrelsen eger, så vida icke den frånvarandes göromål kunna af annan ledamot under tiden bestridas, för sådant ändamål adjungera styrelsens ombudsman eller annan legitimerad läkare.

Ett ganska betydligt antal af de ärenden, som förekomma hos Sundhetskolligium, utgöras af sådana, som angå ersättning dels till apotekare *Granskning och likvid af räkningar.*

för medikamenter, som för allmänt behof blifvit utlemnade, och dels till läkare, veterinärer m. fl. för tjänsteresor och medikolegala förrättningar.

De medikamentsräkningar, som till Sundhetskollegium inkomma, äro dels sådana, som endast granskas i kollegium för att sedermera liqvideras af annan myndighet, och dels, såsom ofvan är sagdt, sådana, som efter verkställd granskning skola betalas af de till kollegii disposition ställda allmänna medel. Granskningen af medikamentsräkningarna, hvilka år 1873 uppgingo till ett antal af 1,308 och år 1874 till 1,207 samt år 1875 till 1,193, utgör ett särdeles besvärligt och tidsödande arbete, som mot ett årligt arvode af 1,200 kronor för närvarande verkställes af en särskildt därför anställd e. o. revisor; och då denna granskning, som förutsätter läkarekunskaper, eller åtminstone farmaceutiska insigter, i förning med en synnerlig noggrannhet, icke lärer kunna på ett fullt tillfredsställande sätt verkställas annanstädes än i Sundhetskollegium eller Medicinalstyrelsen, der de under granskningen förekommande anmärkningar böra pröfvas, har komitén ansett embetsverket icke kunna befrias från denna vidlyftiga detalj, ehuru, med hänsyn till mängden och mångfalden af derstädes förekommande ärenden, sådant eljest visserligen varit önskvärdt.

Antalet af de rese- och arvodesräkningar, som till Sundhetskollegium årligen inkommit, har under de senare åren uppgått till omkring 1,800. Äfven dessa räkningar, hvilka, för så vidt de insändas från länsstyrelserna, skola i landskontoren undergå en förberedande granskning i afseende på uppgifven väglängd, resedagarnes antal och andra omständigheter, måste ytterligare granskas i Sundhetskollegium, enär vederbörandes rätt att *af allmänna medel* undfå ersättning för resan eller den verkställda förrättningen i allmänhet är beroende dels deraf, att resan eller förrättningen egt run uppå vederbörligt förordnande och för sådant ändamål, för hvilket ifrågavarande medel äro anvisade, och dels deraf, att förrättningen blifvit på vederbörligt sätt verkställd, hvilka förhållanden böra pröfvas i Sundhetskollegium efter tagen kännedom af de förrättningshandlingar, som jemte räkningarna böra till kollegium insändas. Dessa handlingar måste dessutom kollegium utan dröjsmål meddelas äfven för det viktiga ändamålet att lemna kollegium kunskap om sjukdomsförhållandena inom riket samt, hvad särskildt rättsmedicinska undersökningar angår, för att pröfva tillförlitligheten af deras resultat.

I afseende på sättet för liqviderandet af dessa räkningar, för så vidt kostnaderna skola bestridas af de under kollegii förvaltning ställda

anslag dels till farsoters och smittosamma sjukdomars botande och dels till medikolegala besigtningar, stadgas i Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref till Sundhetskollegium den 28 November 1873, att, sedan vederbörande läkares, veterinärers och apotekares räkningar blifvit underkastade den ytterligare granskning, som det tillkommer kollegium att verkställa, samt derefter blifvit med påskrift om det till betalning godkända beloppet åter-sända till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, dessa embetsmyndigheter skola af under händer varande medel utbetala räkningarnas belopp till räkningsutgifvarne och derefter qvartalsvis, mot de qvitterade handlingarnas återställande, af kollegium erhålla liqid för de förskjutna beloppen.

Denna anordning synes komitén icke vara fullt ändamålsenlig i hvad den rörer ersättning till vederbörande för rättsmedicinska förrättningar, för hvilka kostnaden skall drabba anslaget endast i händelse skyldighet att densamma ersätta icke kan åläggas enskild person eller, derest sådan blifvit honom ålagd, han saknat tillgång till beloppets gäldande. Emedan dylika kostnader sålunda godtgöras endast förskottsvis af anslaget, föranledes deraf en vidlyftig bokföring i Sundhetskollegium, som är förhindradt att definitivt afföra beloppen, intilldess frågan om enskild persons skyldighet och förmåga att kostnaden gälda blifvit slutligen pröfvad och utredd. Utom detta vidlyftiga bokföringsbestyr åligger kollegium derjemte kontrollen derå, att länsstyrelserna i behörig tid och ordning vidtaga de för beredandet af ersättning föreskrifna åtgärder; och för att erhålla behöfliga verifikationshandlingar till kollegii hufvudbok i afseende på de balanserade förskotten, måste kollegium låta årligen utskrifva och till länen öfversända förteckningar å de vid årets slut oredovisade förskotten, för erhållande af uppgift å de hinder, som mött för beloppens utbekommande. Alla dessa kollegii bestyr blefve obehöfliga, derest länsstyrelserna, efter att hafva på kollegii begäran förskottsvis utbetalt beloppen, egde därför fordra ersättning först efter det frågan om den enskildes skyldighet och förmåga att betala blifvit slutligen utredd. Kunde beloppet återbekommas, godtgjordes dermed landtränteriet det lemnade förskottet; i motsatt fall upptogs beloppet å nästa ersättningsreqvission, som från länsstyrelsen till kollegium insändes med bifogande af de handlingar, som visade, att beloppet borde af allmänna medel gäldas, hvarefter på grund af dessa handlingar beloppen genast definitivt kunde afföras i kollegii redogörelseräkning. De ersättningsbelopp, som för rättskemiska undersökningar direkt af Sundhetskollegium utbetalas till den i hufvudstaden anstälde rätts-

kemisten och hvilka utgöra ett jämförelsevis ringa antal, blefve sålunda de enda, som behöfde bokföras i kollegii räkenskap såsom förskott intilldess frågan om enskild persons betalningsskyldighet blifvit utredd.

Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 19 April 1875, angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren, stadgar i § 8 mom. 2, att egare af djur, hvilket på grund af föreskrifterna i samma § dödas, är berättigad till ersättning af allmänna medel, under iakttagande af de bestämmelser, som i förordningens 9 § förekomma; att sådan ersättning utgår för häst, som vid anställd obduktion befinnes vara angripen af rots, med ett belopp motsvarande djurets halfva värde; men att för häst, som vid obduktionen finnes icke hafva varit behäftad med rots, äfvensom för annat djur, som enligt förstnämde § dödas, ersättningen utgår med djurets fulla värde; och i § 9 mom. 7, att vederbörande länsstyrelse har att till djurets egare förskottsvis utbetala ifrågavarande ersättning och derefter med bifogande af de till ärendet hörande handlingar, hos Sundhetskollegium göra anmälan om godtgörelse af förskottet. Enär, med afseende på beskaffenheten af de vilkor, som äro bestämda för åtnjutande af sådan ersättning, det ofta kan vara af vigt att ärendet rörande handlingar och i synnerhet veterinärens besigtningssprotokoll och hans förfarande i öfrigt undergå granskning af sakkunnig myndighet innan ifrågavarande ersättningsmedel utbetalas, föranledes komitén föreslå, att, innan ersättningsanspråket af länsstyrelsen företages till pröfning, Sundhetskollegium eller Medicinalstyrelsen sättes i tillfälle att i sådan ersättningsfråga sig yttra; och torde äfven dessa förskott böra af länsstyrelsen upptagas å de ersättningsrequisitioner, som enligt nådiga skrifvelsen den 28 November 1873 böra kvartalsvis från länsstyrelserna till kollegium insändas.

På grund af hvad nu blifvit anfördt får komitén hemställa,

att med ändring af nådiga brefvet den 28 November 1873 måtte stadgas:

att ersättning för kostnader, som af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande förskjutits för medikolegala förrättningar, icke skall hos Medicinalstyrelsen rekvireras förr än utredt blifvit, huruvida enskild person är skyldig kostnaden gälda och, i sådant fall, om densamma kunnat hos honom utbeaktas;

att, i händelse förskjutna beloppet sålunda återbeaktas, detsamma skall landtränteriet godtgöras;

men att, derest hinder härför möter, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande skall, med biläggande af de handlingar, som sådant styrka, upptaga beloppet å näst derefter till Medicinalstyrelsen ingående ersättningsreqvission; samt

att, innan anspråk på ersättning för kreatur, som blifvit dödadt till förekommande eller hämmande af smittosam sjukdom bland husdjuren, af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande företages till pröfning, Medicinalstyrelsens yttrande bör i ämnet inhemtas.

Den granskning, hvarom komitén nu sig yttrat, har till ändamål endast att lemna ledning och stöd åt vederbörande vid pröfningen af gjorda fordringsanspråk. Hvad åter angår frågan om den egentliga räkenskapsgranskningen, torde till en början böra erinras att, sedan Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning dels om öfverflyttande från Serafimerordensgillet till Sundhetskollegium af öfverinseendet å hospitalsväsendet och dels om indragning till statsverket af hospitalens egendom i fastigheter, räntor m. m., emot anvisande af statsmedel till bestridande af utgifterna för hospitalen, Sundhetskollegii åligganden i redovisningsväg komma att blifva betydligt förändrade. Då nemligen kollegium hädanefter skall redovisa anslaget till »hospitals underhåll» och samtliga hospitalens räkenskaper således måste i och för bokslutet dit insändas, kommer kollegium, som hittills haft att afgifva endast primär-räkenskaper, att genom bokslutsarbetet erhålla ett betydligen utvidgadt räkenskapsbestyr i förening med inseendet och kontrollen å hospitalens förvaltning. Af dessa nya åligganden för kollegium lærer dock icke ovilkorligen följa, att revisionen af hospitalens räkenskaper bör verkställas af kollegii tjänstemän. För en sådan revisions verkställande inom kollegium är visserligen ett anslag af 1,000 kronor lemnadt af Riksdagen i sammanhang med hospitalsöfverstyrelsens öfverflyttning; men utom det att, enligt komiténs mening, detta slags revision i allmänhet icke bör åläggas de centrala förvaltningsverken utan uteslutande tillhöra revisionsdepartementet i Kammarrätten, skulle skyldigheten att pröfva vid revision uppkomna anmärkningar falla allt för tung på ett embetsverk, hvars ledamöter egentligen äro vetenskapsmän och icke administrative tjänstemän i vanlig mening.

Med anledning af väckt fråga om skyndsammare afslutning af

*Räkenskapen
och dess re-
vision.*

rikshufvudboken har Statskontoret under den 27 Maj 1875 infortrat Serafimerordensgilletts yttrande, huruvida arbetet med upprättande af redogörelsen för de under Ordensgilletts förvaltning ställda medel skulle kunna redan under räkenskapsåret påbörjas och så tidigt avslutas, att redogörelsen kunde innan den 1 Maj påföljande året vara till Kammarrätten ingifven. Till svar härå har Ordensgillet i skrifvelse den 17 Mars 1876 meddelat, att, enligt gällande föreskrifter, räkenskaperna för rikets hospital så väl som för de indragna hospitalens tillgångar borde vara avslutade före utgången af Mars månad nästföljande året och till Ordensgillet insända före den 15 derpå följande April; att de sedermera underginge granskning af revisionen inom Ordensgillet, samt att först derefter arbetet började med upprättande af hufvudboken öfver hospitals- och barnhusfonden för det år räkenskaperna afsett, hvilken hufvudbok med tillhörande verifikationer, för närvarande utgörande åtta starka delar, jemlikt Kammarrättens kungörelse den 30 April 1858, inom ett år efter utgången af redogörelseåret skall vara till Kammarrätten aflemnad; och förmälde sig Ordensgillet, som i ämnet hört samtliga vederbörande redogörare och myndigheterna i orterna, vara af den öfvertygelse, att, under då bestående förhållanden, någon väsentlig förkortning i den sålunda stadgade tiden för räkenskarbetets utförande, hvad beträffande hospitals- och barnhusfonden, icke kunde ega rum. Då emellertid vid den tid nämnda svar afläts fråga var å bane att, i sammanhang med en förändrad organisation af öfverstyrelsen för hospitalen, nyssberörda fond skulle till statsverket indragas och öfverinseendet å hospitalen tillkomma Sundhetskollegium, ansåg Ordensgillet icke sig tillhöra att bedöma hvilken verkan dessa förändringar, i händelse de genomfördes, kunde vara egnade att utöfva på förvarande fråga.

Då komitén är af den mening, att med den utsträckning, som Medicinalstyrelsens räkenskaper framgent komma att erhålla, desamma avslutande inom den ifrågasatta tiden kan ske endast under det vilkor, att hospitalens räkenskaper månadligen eller åtminstone kvartalsvis insändas, på det bokföringsarbetet må kunna efter hand undångöras, så att vid årets slut endast återstår bokföringen af sista kvartalets eller månadens räkenskaper jemte avslutningen, så anser komitén, hvilken icke kunnat finna med ett sådant förfarande någon större svårighet möta för ett tidigare aflemnande af Medicinalstyrelsens räkenskaper, föreskrift böra meddelas hospitalens direktorer om insändande af behörigen verifierade räkenskaper antingen månads- eller kvartalsvis. Sedan dessa räkenskapshandlingar blifvit begag-

nade i och för bokslutet, torde de böra genast tillhandahållas den Kamrarrättens tjänsteman, som har att verkställa revisionen, hvilken, på de skäl, som komitén anført i betänkandet rörande Förvaltningen af Sjöärendena, synes böra verkställas inom Medicinalstyrelsens embetslokal.

Komitén föreslår alltså,

att, jemte det Medicinalstyrelsens skyldighet i afseende å granskningen af hospitalens räkenskaper inskränkes till den granskning, som är behöflig för uppättandet af hufvudboken, föreskrift meddelas, dels att hospitalens direktioner skola till Medicinalstyrelsen månads- eller qvartalsvis insända behörigen verifierade räkenskaper, dels ock att redogörelsehandlingarna skola, i den mån de blifvit för bokslutet använda, i styrelsens embetslokal tillhandahållas den Kamrarrättens tjänsteman, som har att desamma revidera.

Under Sundhetskollégii förvaltning och vård hafva tid efter annan blifvit ställda följande fonder och kassor: *Fonder och kassor.*

1:o) *Sundhetskollégii särskilda fond*, vid 1875 års utgång utgörande 6,089 kronor, utom en osäker fordran af 1,345 kronor 88 öre. Ursprungliga kapitalet, 3,000 riksdaler banko, har tillkommit på det sätt att, sedan åt Sundhetskollégium genom ett Kongl. bref den 20 September 1815 medgifvits utbekomma återstående belopp af vissa hos Statskontoret befintliga, kollégium tillkommande statsanslag, Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 13 Juni 1822 bifallit kollégii framställning att de besparingar, som å dessa medel efter vissa föreskrifna dispositioners fullgörande möjligen uppkommo, »finge på bästa sätt användas». De årliga räntemedlen hafva användts dels till godtgörelse åt extra biträden, dels till kapitalets ökande.

2:o) *Bruunnska fonden*, grundad af en stadsmäklare Bruun, hvilken genom testamente den 5 Oktober 1814 till Sundhetskollégii disposition skänkte en elektricitetsmaskin jemte ett kapital af 2,000 riksdaler banko, hvarå räntan skulle användas till arvode åt en experimentator, med skyldighet för honom att med fria elektriska kurser betjena fattiga och sjuka, som sig derom anmälde. Till följd af klander å testamentet, nedsattes kapitalet till 766 rdr 16 sk. bko, af hvilket belopp räntan jemte sedermera anslagna statsmedel utgår till aflöning åt föreståndaren för samt till

underhåll af apparaten vid den under Sundhetskolegium ställda »Inrättningen för sjukes behandling med elektricitet och galvanism.«

3:o) *Wenerska fonden*, stiftad af lifmedicus doktor J. L. Wenner, som år 1813 skänkte ett kapital af 1,666 rdr 32 sk. banko, hvars ränta skulle af Sundhetskolegium användas till understöd åt fattiga ynglingar, som resa utrikes för att förkofra sig i läkarevetenskapen. Röntan har under senare tider användts till arvode åt någon ung läkare för tillfälligt biträde vid tabellers uppgörande. Kapitalet uppgick vid sistlidet års slut till 4,757 kronor 90 öre.

4:o) *Rönnowska fonden*, stiftad år 1779 genom testamente af arkiatern Casten Rönnow, som jemte sitt bibliotek, hvilket sedermera blifvit öfverlemnadt till Karolinska institutet, till Collegium Medicum skänkte ett kapital af 666 rdr 32 sk. banko, hvaraf röntan skulle användas till inköp af böcker. Fonden, hvars afkastning i mån af behof fortfarande användes för detta ändamål, egde vid senaste bokslut en behållning af 2,246 kronor 53 öre.

5:o) *Barnmorskefonden*. Uti nådiga reglementet för barnmorskor den 28 Novenber 1856 stadgas bland annat, att till understöd för gamla, sjuka, fattiga barnmorskor skall »den af ålder befintliga fattigkassan städse bibehållas.» Denna kassa, numera uppgående till omkring 10,000 kr., är samlad af barnmorskorna sjelfva och tillökas dels genom en afgift af hvarje barnmorska, som efter fullbordad examen aflägger sin ed, och dels genom årligt sammanskott af hufvudstadens barnmorskor. Den står under vård af Sundhetskolegium, hvars kamererare är redogörare inför kassans två förestånderskor. Anordningar å kassan göras af Sundhetskolegium i enlighet med barnmorskelärarens jemte förestånderskornas beslut.

6:o) *Cavalliska fonden*, för närvarande uppgående till 3,318 kronor 86 öre, är stiftad genom donationsbref den 10 December 1868 af J. G. Cavalli till stipendiifond för studerande vid farmaceutiska institutet.

7:o) *Vaccinationsfonden*. Kongl. brefvet den 9 December 1812 stadgade bland annat, dels att afkastningen af det utaf de s. k. kollektmedlen till vaccinationens befrämjande samlade, till 2,500 rdr banko uppgående kapital skulle användas till förmån för vaccinationen på det sätt, att »årligen präglades medaljer att utdela åt de personer, som befordrat eller framdeles beforda vaccinationen», dels ock att en af kollegii ledamöter skulle ega den särskilda befattning och omsorg i afseende på vaccinationen, som kunde anses nödig och därför åtnjuta ett årligt arvode af samma medel. Detta arvode har sedermera på kollegii förslag indragits; och

sedan ett årligt statsanslag, numera utgörande 7,500 kronor, beviljats till vaccinationens befrämjande, hafva räntemedlen af ifrågavarande fond blifvit använda för enahanda ändamål, som med statsanslaget är afsedt, i enlighet med af Kongl. Maj:t faststald stat.

8:o) *Adelsvärdiska fonden*, hvars förvaltning från och med nästkommande år skall öfverflyttas från Serafimerordensgillet till Sundhetskolegium, utgöres af ett utaf friherre E. S. Adelsvärd till Wadstena hospital skänkt kapital af 20,000 kronor, hvaraf räntan skall användas till hospitalsvård enligt särskilda af donator meddelade föreskrifter.

Af förestående redogörelse framgår, att »Sundhetskolegii särskilda fond» ursprungligen bildats af statsmedel, samt att fondens ränteinkomster användas till arvoden åt e. o. tjänstemän och alltså till fyllande af ett behof, för hvilket statsanslag eljest bort beviljas. Vid sådant förhållande och då utgifter af så allmän natur som de ifrågavarande icke synas bära bestridas af särskildt förvaltade medel, anser komitén nämde fond bära till statsverket indragas och, såsom här nedan föreslås, medel i stat anvisas till godtgörelse åt allt det extra tjänstebitråde, hvaraf verket blifver i behof.

Då vaccinationsfonden, tillkommen genom allmän insamling, blifvit stald till statens förfogande för ett ändamål, som numera kräfver från det allmännas sida ett årligt tillskott, vida större än ränteinkomsten å kapitalet, synes staten bära öfvertaga jemväl denna fond, emot anvisande af en emot fondens ränteafkastning svarande förhöjning i årsanslaget för vaccinationens befrämjande.

Hvad de öfriga fonderna angår, läser någon ändring i sättet för deras nuvarande förvaltning och användning icke kunna ifrågasättas; hvar emot det synas komitén vara med god ordning öfverensstämmande, att de fonder, som fortfarande komma att stå under Medicinalstyrelsens förvaltning, — utom barnmorskefonden, som är af enskild natur, — underkastas enahanda kontroll, som i afseende å andra allmänna fonder är föreskrifven, och att alltså redogörelserna för dem blifva föremål för öfverrevisionens granskning.

I öfverensstämmelse härmed får komitén föreslå,

att Sundhetskolegii särskilda fond till statsverket indrages, äfvensom vaccinationsfonden, så framt en emot årliga ränteafkastningen å denna fond svarande förhöjning beviljas i anslaget till vaccinationens befrämjande; samt

att räkenskaperna för de fonder, som komma att fortfarande stå under Medicinalstyrelsens förvaltning, med undantag af barnmorskefonden, underkastas granskning af Kamrnarrättens öfverrevisionsdepartement.

*Allmänna
grunder för
lönereglerin-
gen*

I likhet med hvad komitén föreslagit beträffande grunderna för ny lönereglering för Förvaltningen af Sjöärendena, får komitén här hemställa,

att embets- eller tjänsteman vid Medicinalstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom, derest i en framtid verkets ställning inom förvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom sjelfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjänstegrad och aflöning han innehar, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjänsten förenade göromål;

att med embete eller tjänst i Medicinalstyrelsen icke må förenas annan tjänst å Rikets, Riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i styrelsen; dock att tjänsteman, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom styrelsen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i styrelsen hinderlig;

att aflöningarna för Medicinalstyrelsens embets- och tjänstemän samt betjente fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, hvilka senare få uppbära endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit

semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöringen befriad, utgå till den, som tjänsten för rättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfar ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom Medicinalstyrelsen, densamma, emot åtnjutande af tjänstgöringspenningar till det för den högre graden bestämda belopp i stället för egna, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af samma tjänst anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år, under samma vilkor, på det sätt likväl, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänstaldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans tillträde till tjänsten, vare sig på grund af fullmakt eller förordnande i följd af frågan om verkets omorganisation;

att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå, Eders Kongl. Maj:t eller Medicinalstyrelsen, der det tillkommer denna att afskedet utfärda,

dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma kvarstå; samt

att semester må åtnjutas af tredje och andra gradens tjenstemän under en och en half månad samt af första gradens tjenstemän under en månad årligen.

Personalen.

Då komitén nu öfvergår till frågan om den personal, som för Medicinalstyrelsen må vara behöflig, bör komitén, som redan yttrat den mening, att ledamöternas antal bör blifva oförändradt, likväl fästa uppmärksamheten derå att, i den mån läkarepersonalen, apoteken, hospitalen samt öfriga helso- och sjukvårdsanstalter inom riket ökas till antal eller vinna i utveckling, de administrativa ej mindre än andra Medicinalstyrelsen tillhörande ärenden komma att tilltaga i antal och betydighet, och att i följd deraf den tidpunkt ej kan vara aflägsen, då en tillökning i de föredragandes antal blir af behovet påkallad. Med skäl torde i sådan händelse kunna ifrågasättas, huruvida icke ett sådant Medicinalstyrelsens behof af förstärkning i arbetskrafter lämpligast blefve tillgodosedt genom inrättandet af en särskild ledamotsplats för de viktiga ekonomiska ärendena, med hvilket embete kamererarebefattningen då kunde förenas; men under närvarande förhållanden och med afseende derå, att Medicinalstyrelsen under närmaste tiden kommer att vid behandlingen af hospitalsärendena erhålla biträde af nuvarande sekreteraren och kamereraren i Serafi-merordensgillet, har komitén icke funnit sig böra i detta hänseende framställa något förslag.

Personalen å Sundhetskollegii kansli utgöres af en sekreterare, en notarie, en registrator tillika aktuarie samt tre kanslister. Om kanslist-tjensterna indrogos utan annan ersättning än genom anställandet af tillfälliga biträden å kansliet, vore, med hänsyn till kansligörömålens mängd, anledning att befara, det allt för stora svårigheter skulle möta att endast

genom de få återstående ordinarie kanslitjenstemännen på ett tillfredsställande sätt besörja desamma. Komitén anser sig därför ega fullt skäl tillstyrka att två notarier anställas å Medicinalstyrelsens kansli, med åliggande att dels föra styrelsens protokoll, efter den tur dem emellan, som i arbetsordningen kan vara bestämd, dels biträda sekreteraren med expeditioners uppsättande och dels tillse och ansvara för riktiga utförandet af det arbete, som i öfrigt åligger kansliet; hvarförutan medel erfordras till aflöning åt ett alltid påräkneligt extra biträde å kansliet, helst registratorn icke kan undvara biträde vid de expeditions- och aktuariestyr, som äro förenade med hans ganska besvärliga befattning.

De ökade förvaltnings- och räkenskapsgörömmål, som komma att tillhöra Medicinalstyrelsen, göra det nödvändigt, att biträde beredes kamereraren, som för närvarande är verkets ende ordinarie kameraltjensteman. Dennes görömmål äro redan nu af den vigt och omfattning, att de kräfva en fördelning, och efter öfverflyttningen till detta embetsverk af hospitalsärendena blir det ännu mera oundgängligt, att kamereraren befrias från åtskilliga af sina nuvarande bestyr, såsom handhafvandet af kassan, granskningen af inkommande reseräkningar m. m. Då emellertid styrelsen tills vidare kommer att åtnjuta biträde af Serafimerordensgilletts nuvarande kamererare, torde räkenskapskontorets behof af ökade arbetskrafter för den närmaste tiden blifva tillräckligt tillgodosedt, om endast en ny ordinarie tjänsteman å detsamma anställs, under förutsättning likväl, att medel ställas till styrelsens disposition för aflönande af ett extra biträde; hvaremot, för den händelse Eders Kongl. Maj:t finner skäligt bifalla hvad komitén här ofvan föreslagit i fråga om hospitalsräkenskapernas granskning, den revisor, för hvilken arvode blifvit uppfördt å Sundhetskollégii stat, kan undvaras.

Komitén hemställer alltså,

att de ordinarie tjenstemännens antal hos Medicinalstyrelsen må bestämmas å kansliet till en sekreterare, två notarier och en registrator tillika aktuarie, samt å räkenskapskontoret till en kamererare och en kassör tillika bokhållare; hvarjemte, såsom hittills, hos styrelsen bör finnas anställd en ombudsman och fiskal, tillika redogörare för fältläkarekontoret.

I afseende å vaktbetjeningen, som nu utgöres af tre personer, — hvarförutan en hos Serafimerordensgillet för närvarande anställd vaktmästare kommer att, emot åtnjutande af aflöning å allmänna indragnings-

staten, tills vidare ega tjenstgöringsskyldighet hos Sundhetskollegium, — har komitén icke skäl att föreslå någon ändring i det på ordinarie stat uppförda antalet, utan hemställer,

att vaktbetjeningen hos Medicinalstyrelsen bestämmas till en förste vaktmästare och två vaktmästare, af hvilka en afsedd hufvudsakligen för fältläkarekontoret.

*Vikariat.
Extra biträden m. m.*

Alldenstund, såsom ofvan blifvit anmärkt, bland Medicinalstyrelsens tjänstemän endast ombudsmannen är kompetent att bestrida ledamotsbefattning, och utom verket stående personer således stundom måste i ledamots ställe adjungeras, följer deraf, att den allmänna grunden för vikaries ersättande genom tjenstgöringspenningar till det för den högre graden bestämda belopp i stället för egna endast undantagsvis kan inom detta verk tillämpas. Då en hvar af de fyra ledamöterna skulle ega rätt till $1\frac{1}{2}$ månads semester årligen, samt två ledamöter dessutom kunna antagas genom inspektionsresor blifva hindrade att deltaga i styrelsens sammanträden hvardera omkring $1\frac{1}{2}$ månad hvarje år, skulle adjunktion af en ledamot blifva erforderlig under en tid af tillsammans 9 månader årligen. Derest lämpliga personer bland legitimerade läkare skola kunna för sådan adjunktion erhållas, lärer ersättningen till dem icke böra beräknas till lägre belopp, än som motsvarar halfva ledamots aflöningen för den tid förordnandet varar; men med hänsyn dertill dels att ombudsmannen blir skyldig att emot åtnjutande af tjenstgöringspenningar i den högre graden någon tid hvarje år bestrida ledamotsembete, om han dertill förordnas, dels ock att under ledamots frånvaro adjunktion icke alltid torde blifva erforderlig, tror sig komitén kunna antaga kostnaden för ledamotsvikariat till omkring 2,100 kronor årligen. Då vidare enligt gifna beräkningsgrunder kostnaden för vikariat under öfrige tjänstemännens semester komme att uppgå till 962 kronor 50 öre, lärer den för all årlig vikariatersättning behöfliga summan böra upptagas till omkring 3,000 kronor. Härvid bör komitén likväl icke lemna oanmärkt, att, ehuru någon utgift för vikariat icke hittills varit synlig i embetsverkets stat, sådan utgift likväl redan ofta ifrågakommit, ehuru den, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga medgifvande, fått bestridas af åttonde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Såsom redan är omförmäldt, kommer ett extra biträde att blifva behöfligt å kansliet och ett å räkenskapskontoret; och lärer arvodet för en hvar af dessa kunna förslagsvis beräknas till 1,200 kronor. För sty-

relsen blir det dessutom nödvändigt dels att vid vissa göromål kunna påräkna biträde för verkställande af åtskilliga mera tidsödande än svåra arbeten, såsom utredningar, tabeller, statistiska beräkningar m. m., för hvilkas utförande läkarebildning likväl är af nöden, dels ock att i vissa frågor kunna anlita personer med specialinsigter inom en eller annan vetenskapsgren, — ett önskningsmål, hvars vikt äfven af kollegium framhållits i dess här ofvan åberopade underdåniga framställning. Såsom biträden för förstnämnda ändamål torde lämpligen kunna anställas medicine kandidater, i följd hvaraf arvodena åt dem icke lära behöfva beräknas högre än för de å kansliet och räkenskapskontoret anställda biträdena, eller efter ett belopp af 1,200 kronor om året. Sannolikt komma dylika läkarebiträden att behöfvas till större antal under vissa tider af året, — t. ex. vid tiden före årsberättelsens afgifvande, — än under andra, hvarför svårighet möter för uppställandet af en noggrann beräkning öfver behofvet; men under antagande, att för två ledamöter erfordras en läkareamanuens, skulle utöfver den amanuens, åt hvilken arvode af 1,200 kronor vid senaste riksdag anvisades i sammanhang med öfverinseendets öfver hospitalen öfverflyttning till Sundhetskollegium, arvode för ännu en amanuens erfordras. Hvad åter angår behofvet af tillfälliga biträden med speciela insigter i en eller annan vetenskapsgren, — ett behof som lär vara ostridigt i betraktande deraf att, med vetenskapens nuvarande utveckling, det måste höra till undantagen om bland styrelsens medlemmar finnas representanter för, bland annat, psykiatri, farmaci och veterinärkunskap, — så komme sådant biträde antagligtvis att behöfvas endast vid handläggningen af mindre ofta förekommande ärenden; men för att vid sådana tillfällen kunna påräkna erforderligt biträde bör styrelsen vara i tillfälle att därför lemna skälig ersättning; och torde för sådant ändamål till styrelsens disposition ställas ett belopp, som tills vidare och intill dess närmare erfarenhet kan vinnas skäligen kunde bestämmas till 1,200 kronor. Enligt dessa beräkningar skulle alltså erfordras till godtgörelse åt extra biträden af olika kvalifikationer ett sammanlagdt belopp af 6,000 kronor årligen.

Såsom arvode för medikamentsräkningars granskning finnes för närvarande i stat uppfördt ett belopp af 1,200 kronor. För besörjandet af det noggranna och tidsödande arbete, som måste nedläggas på denna granskning, hvilken förutsätter insigter så väl i medicin som i farmaci, är detta anslag otillräckligt och bör, enligt komiténs mening, höjas till 1,500 kronor.

Det har icke undfallit komitéen, att Medicinalstyrelsen jemväl behöfver

biträde af en arkitekt dels för uppgörande af ritningar och kostnadsförslag till nya hospitalsbyggnader samt möjligen dessa arbetens öfvervakande äfvensom vid ifrågakommande reparationer och smärre tillbyggnader, som skola af hospitalsmedel bistridas, dels för att lemna upplysningar och råd vid den styrelsen åliggande granskningen af ritningar till militära och civila sjukhus ej mindre än vid afgifvandet af utlåtanden rörande åtskilliga sanitära anordningar. För det biträde, som kan blifva erforderligt i förstnämnda hänseende, läser emellertid ersättningen böra utgå af de för sjelfva byggnadsföretaget anslagna medel; och för i andra afseenden lemnadt arkitektbiträde torde kostnaden kunna bestridas af det extra anslag, som i komiténs förslag till stat upptages och, derest detta icke skulle blifva tillräckligt, af medel, som Eders Kongl. Maj:t uppå skeende anmälan läser vilja därför anvisa eller hos riksdagen särskildt begära.

Slutligen böra medel finnas anvisade till bekostande af renskrifning. Ehuru det härför erforderliga belopp icke kan noggrant beräknas, läser likväl, med hänsyn dertill, att samtliga nu ifrågavarande anslag komma att i staten uppföras under gemensam titel och att vissa af dem måhända icke utgå till hela de här upptagna beloppen, utan lemna öfverskott, som då kunna för bekostande af renskrifning användas, detsamma här kunna inskränkas till 500 kronor.

Slutsumman af samtliga ifrågavarande anslagsbehof komme således att utgöra 11,000 kronor. Denna summa kan visserligen synas betydlig; men om anslaget till vikariatsersättningar, hvarför kostnaderna förut blifvit bestridda genom anvisning å andra tillgångar, lemnas ur räkningen, är förhöjningen i de för ifrågavarande ändamål nu anvisade anslagen icke särdeles betydlig. För nästkommande år äro nemligen enligt stat anvisade till

ett amanuensbiträde	Kr. 1,200: —
arvoden åt extra tjänstebiträden	» 1,950: —
arvode för medikamentsräkningars granskning	» 1,200: —
hvarförutan af »Sundhetskollégii särskilda fond» är att på- räkna omkring	» 300: —
	<hr/>
	tillsammans Kr. 4,650: —

Om vidare tages i betraktande att, enligt komiténs förslag, tre kanslister skulle utbytas mot en notarie, kommer skilnaden mellan de nuvarande och de föreslagna kostnaderna att ytterligare förminskas. Dessutom är komitén af den mening, att arvoden till extra biträden å kansliet och

räkenskapskontoret böra utgå endast i den mån sådant blir behöfligt i följd af afgang bland nuvarande kanslisters eller af någondera utaf ofvan omnämnda, hos Serafinerordensgillet nu anstälde tjänstemän, hvilka med början af nästkommande år ega att å allmänna indragningsstaten åtnjuta aflöning emot skyldighet att tjänstgöra hos Sundhetskollegium.

Komitén föreslår alltså,

att ett årligt anslag af 11,000 kronor ställes till Medicinalstyrelsens förfogande för att i mån af behof användas till vikariatsersättningar, granskning af medikamentsräkningar, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden.

Då aflöningen för Statskontorets chef blifvit af riksdagen i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts derom framställda förslag bestämd till ett belopp af 9,000 kronor, fördelade uti lön 6,200 kronor och tjänstgöringspenningar 2,800 kronor, har komitén ansett sig böra för generaldirektören för Medicinalstyrelsen föreslå enahanda aflöningsförmåner, ehuru derigenom kommer att inträffa, att pensionsbeloppet för denne chef enligt den nya staten blir lägre än för närvarande. I afseende på öfriga tjänstebefattningar hos Medicinalstyrelsen har komitén endast att föreslå, det aflöningarna för desamma må upptagas till enahanda belopp, som för motsvarande befattningar inom andra verk dels blifvit redan beslutade, och dels äro af komitén föreslagna, under iakttagande dervid, att ombudsmannen, hvars tjänstebefattning måste anses vara till vikt och betydelse fullt jemförlig med tjänster af andra graden, äfven i aflöningshänseende blir med innehafvare af dylik tjänst likställd, äfvensom att, derest kassören skall omhänderhafva någon betydligare kontant uppbörd, honom torde böra genom s. k. missräkningspenningar beredas någon tillökning i aflöningsförmåner utöfver hvad öfrige tjänstemän af första graden tillkommer.

Hvad särskildt angår vaktmästarne, är det antagligt att fri bostad och vedbrand fortfarande såsom hittills kunna någon eller några af dem

Stat.

beredas inom Medicinalstyrelsens hus, och lärar i sådant fall värdet af dessa förmåner böra inberäknas under den fasta lönen och dennas kontanta belopp i förhållande dertill minskas.

Bilagda förslag till stat för Medicinalstyrelsen är upprättadt i öfverensstämmelse med nu anförda grunder; och hemställer alltså komitén,
att aflöningsförmånerna för Medicinalstyrelsens embets- och tjänstemän samt vaktbetjente må bestämmas i enlighet med det under Litt. A. bifogade statsförslag.

Detta statsförslag slutar med en summa af Kr. 73,800: —
hwaremot för Sundhetskollégii embets- och tjänstemän samt
betjente utgående löneförmåner under nästkommande år
enligt bilagan Litt. B. beräknats till » 62,540: —

En förhöjning i kostnaden skulle således uppstå af Kr. 11,260: —
hvarvid dock bör märkas, att denna förhöjning är beroende dels, såsom redan är visadt, deraf, att åtskilliga utgifter icke varit upptagna i kollégii stat och dels af hospitalsärendenas öfverflyttning till Medicinalstyrelsen från Serafimerordensgillet, hvars stat upptager anslag för löner m. m. till ett belopp af mer än 10,000 kronor.

De medel, som utöfver ofvanstående belopp komma att erfordras för den nya statens tillämpning i följd deraf, att vissa tjänstemän vid tillträddandet af sina nya löner möjligen vore berättigade till ålderstilllägg, torde böra, jente dylika löneförhöjningar för öfriga under Ecklesiastikdepartementet hörande verk, uppföras såsom ett förslagsanslag under riksstatens åttonde hufvudtitel.

*Förslag till
instruktion.*

Derest de af komitén förordade grunder för Sundhetskollégii utbildning skulle vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall, erfordrar kollégii förslag till instruktion för Medicinalstyrelsen i vissa delar ändring; och har komitén därför ansett sig böra, med ledning af nämnda förslag, uppgöra ett i öfverensstämmelse med de af komitén uttalade åsigtter redige-

radt nytt instruktionsförslag, med förbigående likväl af den del utaf kollegii förslag, som angår »Medicinalstyrelsens befattning», hvarom komitéen icke har anledning att sig särskildt yttra; och varder komiténs berörda förslag härhos i underdånighet öfverlemnadt.

De nådigst remitterade handlingarna återställas i underdånighet, och komitéen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

N. J. BERLIN.

ERIK LJUNGSTEDT. O. R. HAMMAR. LISS OL. LARSSON.

Anton Granlund.

Stockholm den 14 Juni 1876.

Litt. A.

Förslag till Stat

för Medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med år 1878.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Generaldirektören	6,200	2,800	9,000	
1 Ledamot, Medicinalråd	4,400	2,000	6,400	
2 D:o D:o	8,800	4,000	12,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 D:o Öfverfätläkare	4,400	2,000	6,400	
1 Sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 Kamererare	3,000	1,500	4,500	
1 Ombudsman och fiskal, tillika redogörare för fätläkarekontoret	3,000	1,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Notarie	1,800	1,200	3,000	
1 D:o	1,800	1,200	3,000	
1 Registrator och aktuarie	1,800	1,200	3,000	
1 Kassör och revisor*	1,800	1,200	3,000	
Till medikamentsräkningars granskning, vikariatsersättning, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden	—	—	11,000	
1 Förste vaktmästare**	800	300	1,100	
1 Vaktmästare**	500	300	800	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 D:o **	500	300	800	
Summa	—	—	73,800	

* I händelse denne tjänsteman kommer att omhänderhafva någon betydligare kontant uppbörd, torde genom s. k. misräkningspenningar böra beredas honom någon tillökning i aflöningsförmånerna.

** Om bostad inom styrelsens hus jemte fri vedbrand kan vaktmästare beredas, bör, så vida dessa förmåner icke tillkomma honom såsom portvakt, desamma till ett värde af 150 kronor inberäknas under lönen, som alltså i sådant fall utgår för förste vaktmästaren med 650 kronor och för vaktmästare med 350 kronor kontant.

Litt. B.

Aflöningsförmåner

för Sundhetskollégii embets- och tjänstemän år 1877.

	Löner och arvoden.	Tjenstgörings- penningar och dyrtidstillägg.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Ordföranden.....	8,000	—	8,000
1 Medicinalråd	5,000	1,400	6,400
1 D:o	5,000	1,400	6,400
1 D:o	4,500	1,900	6,400
1 D:o	4,500	1,900	6,400
1 Sekreterare	3,500	700	4,200
1 Kamererare	3,500	700	4,200
1 Ombudsman och fiskal	3,000	600	3,600
1 Aktuarie och registrator	2,500	500	3,000
1 Notarie	2,200	440	2,640
1 Kanslist	1,000	200	1,200
2 D:o	2,000	400	2,400
1 Revisor	1,000	—	1,000
Till amanuensbiträde	1,200	—	1,200
Arvoden åt extra tjänstebiträden	1,950	—	1,950
Arvode för medikamentsräkningars granskning	1,200	—	1,200
1 Vaktmästare	750	—	750
1 D:o	650	—	650
1 D:o	650	—	650
<i>Tillkommer:</i> Arvoden till extra biträden, från räntan å »Sundhetskollégii särskilda fond», omkring	—	—	300
Summa	—	—	62,540

Underdånigt förslag till instruktion för Medicinalstyrelsen.

Art. I.

Om Medicinalstyrelsens sammansättning.

§ 1.

1. Medicinalstyrelsen utgöres af en ordförande med benämning af generaldirektör samt fyra ledamöter, nemligen tre medicinalråd, hvilka handlägga civila ärenden, och en öfverfältläkare för handläggning af de militära.

2. Generaldirektören och ledamöterna utnämnas af Kongl. Maj:t; börande underdånigt förslag till fyllande af ledig ledamotsplats afgifvas af generaldirektören efter samråd med öfrige ledamöter.

3. Så väl generaldirektören som ledamöterna skola vara behörigen legitimerade läkare.

§ 2.

1. Medicinalstyrelsen biträdes *dels* af ett kansli och ett räkenskapskontor, med följande tjänstemän:

å kansliet:

en sekreterare,
en registrator, som tillika är aktuarie, och
två notarier;

å räkenskapskontoret:

en kamererare och
 en kassör, som tillika är revisor;
dels ock af en ombudsman och fiskal, som tillika är redogörare
 för det under Medicinalstyrelsen lydande fältläkarekontoret och hvilken
 bör vara legitimerad läkare.

2. Sekreteraren och kamereraren utnämnas af Kongl. Maj:t uppå
 underdånigt förslag af styrelsen; öfriga tjänstebefattningar tillsättas af
 styrelsen efter förut kungjord tretio dagars ansökningstid.

3. Till biträde vid medikamentsräkningars granskning antager styrelsen
 dertill lämplig person. Likaledes eger styrelsen antaga nödigt arkitekt-
 biträde äfvensom extra ordinarie tjänstemän, i hvilken egenskap legitime-
 rade läkare äfvensom medicine kandidater må kunna hos styrelsen anställas.
 Styrelsen eger ock utse nödig vaktbetjening.

Art. II.

Art. III.

Om de hos Medicinalstyrelsen förekommande ärendens behandling.

§ 25.

1. De hos Medicinalstyrelsen förekommande ärenden fördelas mellan
 dess ledamöter i allmänhet på det sätt, att

ett medicinalråd handlägger och föredrager ärenden rörande helso-
 och sjukvården, så vidt den utöfvas af helsovårds- och kommunalnämder
 samt provincial-, distrikts- och stadsläkare, jemte sanitära frågor;

ett medicinalråd ärenden, som angå hospital, lasarett och kurhus,
 af domstolar begärda rättsmedicinska utlåtanden samt barnmorskeväsendet;

ett medicinalråd ärenden, som röra apoteksväsendet, helsobrunnar
 och badinrättningar, skyddskoppymplingen och protokoll öfver rättsmedi-
 cinska undersökningar;

öfverfältläkaren handlägger och föredrager militära helso- och sjukvårdsärenden, äfvensom veterinärärenden, samt dem som angå tandläkare och fältskärer, hvarjemte han är intendent för fältläkarekontoret.

2. Generaldirektören eger dock att efter omständigheterna närmare bestämma de civila ärendenas fördelning mellan styrelsens ledamöter.

3. I tvifvelaktiga fall bestämmer generaldirektören af hvilken ledamot ärende bör föredragas.

§ 26.

Styrelsen sammanträder så ofta det för göromålen erfordras, och på de tider, som af generaldirektören dertill utsättas; börande vid hvarje sammanträde föras protokoll, hvilket sedermera behörigen justeras.

§ 27.

Uti de till styrelsen hörande ärenden, beslutas allt efter deras beskaffenhet och på sätt §§ 28—33 närmare bestämma, antingen af generaldirektören och ledamöterna gemensamt efter samfäld öfverläggning, eller ock af generaldirektören ensam efter rådplägning med ledamöterna.

§ 28.

Genom samfäld öfverläggning och beslut handläggas:

Kongl. bref och remisser, som angå styrelsens samfälda åtgärd eller helso- och sjukvård i allmänhet;
 underdåniga förslag och betänkanden angående nya författningars utfärdande eller redan befintligas förklarande, ändrande eller upphäfvande;
 frågor om utfärdande af sådana allmänna föreskrifter, som afse verkställigheten af gällande författningar eller fullgörandet af Kongl. Maj:ts särskildt gifna nådiga befallningar;
 årsberättelser och öfriga föreskrifna redogörelser;
 underdåniga framställningar om erforderliga anslag;
 förslag till användandet af de under styrelsens förvaltning ställda anslag, samt frågor om förvaltningen af verkets egna fonder;
 rättsmedicinska utlåtanden äfvensom yttranden i sanitära frågor;
 besvärsmål;

frågor om vitens föreläggande och ådömande, åtals anställande samt tilldelande af föreställning och varning;

frågor om förändringar i verkets organisation;

befordringsfrågor, undantagande sådana, som röra återbesättande af ledig ledamotsplats;

frågor om e. o. tjänstemäns och vaktbetjentes antagande, om afsked, om tjänstebetyg, om tjänstemäns och betjentes fel eller försummelse i tjensten, samt om tjänstledighet och förordnande, allt inom verket.

bestämmandet af arvoden åt tillfälliga biträden och frågor angående verkets ekonomi;

samt dessutom hvarje ärende, som generaldirektören finner skäl att göra till föremål för samfaldt afgörande.

§ 29.

I de uti föregående § uppräknade ärendens behandling skola åtminstone tre af styrelsens ledamöter, generaldirektören inberäknad, delta, och gäller såsom styrelsens beslut den mening, hvori de fleste instämt eller, vid lika röstetal för olika meningar, den, som af generaldirektören eller i hans frånvaro af föredraganden biträdes.

§ 30.

1. Ut i öfriga förekommande ärenden tillkommer beslutanderätten generaldirektören ensam efter rådplägning antingen endast med föredraganden utan att öfrige ledamöter behöfva vara tillstädes eller, om ärendets vikt och beskaffenhet anses sådant fordra, med vissa eller alla styrelsens ledamöter.

2. Föredragande eller i rådplägning deltagande ledamot, hvars uttalade mening icke öfverensstämmer med generaldirektörens, eger att låta anteckna densamma i protokollet.

§ 31.

För upplysningars meddelande må generaldirektören, då han vid något särskildt ärendes behandling finner det vara nödigt, tillkalla i statens eller kommunens tjänst anställd läkare eller veterinär äfvensom apotekare.

§ 32.

1. Generaldirektören eger ock uti ärende, hvarom § 30 handlar, derest dess angelägenhet sådant kräfvär, ensam meddela föreskrifter om åtgärder, som böra vidtagas, dock skola sålunda meddelade föreskrifter annälas till styrelsens protokoll vid nästa sammanträde, som af generaldirektören bevistas.

2. Utan föregående föredragning kan ledamot, genom remiss eller särskild skrifvelse, infordra förklaringar, yttranden och uteblifna rapporter eller årsberättelser, äfvensom åt personer lydande under styrelsen meddela erinranden i mål, som höra till ledamotens föredragning.

§ 33.

1. I generaldirektörens frånvaro handläggas de i § 30 omhandlade ärenden samfäldt af styrelsens öfrige ledamöter. Dervid fordras för besluts fattande att minst tre bland dem äro närvarande, och gäller såsom beslut den mening, hvarom de fleste förena sig. Ordet föres af äldste närvarande ledamoten. Stanna två ledamöter mot två i olika beslut, skall den mening gälla, som delas af föredraganden.

2. Då generaldirektören åtnjuter semester eller utöfver fjorton dagar är förhindrad att deltaga i styrelsens sammanträden, skall derom hos Kongl. Maj:t göras underdånig anmälan.

§ 34.

1. De skrivelser, hvilka aflätas i sådana mål, som i § 28 omförmälas, äfvensom alla skrivelser till Kongl. Maj:t skola, kontrasignerade af sekreteraren, undertecknas af generaldirektören och de ledamöter, hvilka i målets afgörande deltagit.

2. Anordningar, anvisningar och dispositioner undertecknas, sedan de blifvit af kamereraren kontrasignerade, af generaldirektören och föredraganden.

3. De skrivelser, hvilka enligt § 32 aflätas af ledamot utan föregående föredragning, förses med dennes underskrift.

4. Alla öfriga skrivelser undertecknas af generaldirektören, sedan de blifvit af sekreteraren kontrasignerade.

5. Hafva vid behandling af mål, som skola hos Kongl. Maj:t anmälas, skiljaktiga meningar blifvit i protokollet antecknade, skall utdrag af samma protokoll hvori de äro upptagna, bifogas den underdåniga skrifvelsen i ämnet.

§ 35.

1. I sådana särskilda fall, der det är angeläget att upplysningar angående helso- och sjukdomsförhållanden bland människor eller husdjur på stället inhentas, kan medicinalstyrelsen åt kompetent person uppdraga att för sådant ändamål till stället afresa och efter anställd undersökning om förhållandet afgifva berättelse. Likaså kan styrelsen om kemisk undersöknings anställande förordna.

2. Styrelsen är ock berättigad att från de medicinska läroverken erhålla utlåtanden i stats- och rättsmedicinska frågor, som till dessa läroverks vetenskapliga bedömande af styrelsen hänskjutas, äfvensom att från tekniskt eller veterinärläroverk erhålla begärda upplysningar.

3. Af offentliga och kommunala myndigheter eger medicinalstyrelsen att äska och bekomma de upplysningar, det biträde och den handräckning, som ligga inom hvarjes befogenhet.

Art. IV.

Om medicinalstyrelsens embets- och tjänstemäns åligganden.

§ 36.

1. Generaldirektören är i första rummet Kongl. Maj:t ansvarig för fullgörandet af medicinalstyrelsens åligganden och bör i sådant afseende tillse att styrelsens embets- och tjänstemän med nit och drift uppfylla sina skyldigheter.

2. På generaldirektören ankommer att, efter samråd med verkets ledamöter, genom särskild arbetsordning närmare bestämma sättet och ordningen för bestridandet af alla styrelsen tillhörande göromål och dessas fördelning mellan tjänstemännen.

§ 37.

Medicinalstyrelsens ledamöter åligger:

att hvar och en inom sin verkningsskrets hafva närmaste inscendet öfver göromålens behöriga gång;

att skyndsamt och med noggrannhet handlägga de till hvars och ens föredragning hörande ärenden samt tillse att de utan dröjsmål expedieras;

att efter skedd föredragning skriftligen anteckna styrelsens beslut till ledning för deras expedierande, samt en hvar i sin rotelbok annotera dagen då hvarje ärende föredrogs;

att sjelf uppsätta sådana expeditioner, hvilka till följd af deras särskilda beskaffenhet icke kunna för sådant ändamål till sekreterarens åtgärd öfverlemnas;

att i den mån det finnes vara behöfligt granska de protokoll och expeditioner, som höra till af honom föredragna mål, innan de inför styrelsen justeras;

att, så snart årsberättelser och andra nödiga primäruppgifter inkommit, ofördröjligen utarbета sin andel i den årsberättelse till Kongl. Maj:t, som det åligger styrelsen att aflemna.

§ 38.

Kansliet tillhör, enligt den arbetsfördelning tjänstemännen emellan, som i arbetsordningen bestämmes, *dels* protokollsföringen, *dels* — med undantag af hvad räkenskapskontoret i sådant afseende åligger — uppsättandet af de i styrelsen beslutade utlåtanden, skrivelser och andra utgående expeditioner, till hvilka koncept icke aflemnas af föredraganden, äfvensom, sedan de blifvit renskrifna och undertecknade, deras afsändning eller utlemning, och *dels* upprättandet af diariet med register jemte skyldigheten att dessa och öfriga handlingar, som tillhöra kansliets expedition, i god ordning förvara.

§ 39.

Räkenskapskontoret åligger, likaledes enligt den fördelning af göromålen, som i arbetsordningen bestämmes,

a) kassaförvaltningen, i enlighet med styrelsens föreskrifter;

b) förändret af de räkenskapsböcker och afgifvandet af alla de räkenskaper, som för styrelsen äro eller varda föreskrifna;

c) utskrifvandet af de utaf styrelsen beslutade anordningar och anvisningar;

d) granskningen af de räkningar och requisitioner, som skola af styrelsen betalas;

e) kontrollen ej mindre å fullgörandet af stadgade ränte- och kapitalinbetalningar till de under styrelsens vård ställda fonder, än äfven å behörig förnyelse af styrelsens säkerhetshandlingar;

f) afgifvandet af utlåtanden och utredningar i de ärenden, som för sådant ändamål varda af styrelsen till kontoret remitterade.

§ 40.

En hvar af styrelsens tjenstemän åligger odelad ansvarighet för de åtgärder han å tjenstens vägnar vidtager.

Art. V.

Om tjenstledighet.

§ 41.

1. Generaldirektören eger att vid de tider, då sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, årligen åtnjuta högst en och en half månads semester.

2. Hvarje ledamot må likaledes, då göromålen det medgifva, åtnjuta årligen högst en och en half månads semester. Då någon af ledamöterna är af förfall hindrad att sitt embete bestrida eller eljest i behof af tjenstledighet, må generaldirektören kunna bevilja sådan ledighet på högst två veckor.

3. Under den ledighet ledamot sålunda åtnjuter, likasom under ledamots frånvaro på inspektionsresa, eger styrelsen, så vida icke den frånvarandes göromål kunna af annan ledamot under tiden bestridas, för sådant ändamål adjungera styrelsens ombudsman eller annan legitimerad läkare.

§ 42.

De hos styrelsen anstälde tjänstemän må, då göromålen det medgifva, åtnjuta semester, sekreteraren och kamereraren af högst en och en half samt en hvar af de öfrige tjänstemännen af högst en månad årligen; egande styrelsen att vid ådagalagdt behof bevilja ytterligare tjänstledighet för sekreteraren och kamereraren af högst tre månader om året.

§ 43.

1. Tjänstledighet för ledamot, sekreterare och kamererare under längre tid, än ofvan är sagdt, sökes hos Kongl. Maj:t. Sådan ansökan ingifves dock till styrelsen, som densamma jemte eget underdånigt utlåtande till Kongl. Maj:t insänder.

2. I sammanhang med bifall till ledamots, sekreterares eller kamererares underdåniga ansökan om tjänstledighet vill Kongl. Maj:t förordna om embetets upprätthållande under tiden. Under tjänstemans af styrelsen beviljad ledighet eger styrelsen förordna lämplig person att bestrida den lediges tjänstgöring.

§ 44.

Generaldirektör eller ledamot i Medicinalstyrelsen, som deltagit i något af styrelsen fattadt vrångt eller lagstridigt beslut, af vårdslöshet eller oförstånd åsidosatt de honom åliggande skyldigheter, utan tillstånd eller laga förfall afhållit sig från tjänstgöring eller eljest blifvit med fel eller försummelse i embetet beträdd, tilltalas inför Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt.

§ 45.

1. Varder under Medicinalstyrelsen lydande person beträdd med fel eller försummelse i sin befattning eller visar sådan person anmärkningsvärd okunnighet om de behörigen utfärdade föreskrifter, hvilka honom åligger att iakttaga eller tillämpa, eger styrelsen att härför tilldela den felaktige föreställning och varning. Inträffa förnyade försummelser eller är felet af svårare beskaffenhet, må styrelsen sådant hos Justitiekanslersembetet anmäla med begäran om åtals anställande mot den felande.

2. Medicinalstyrelsen eger att genom lämpliga viten, dock ej högre än 200 kronor, tillhålla underlydande att fullgöra hvad i afseende på de till styrelsens förvaltning hörande ärenden dem författningsenligt åligger eller af styrelsen särskildt förordnas.

§ 46.

1. Ändring i medicinalstyrelsens beslut sökes genom anförande af underdåniga besvär, hvilka skola till Kongl. Maj:t ingifvas inom den för besvärs anförande i mål, som handläggas af förvaltande myndigheter och embetsverk, i allmänhet bestända tid.

2. Öfver tilldelad föreställning och varning eller öfver afgifvet förord må besvär icke anföras.

Särskild mening

af

ERIK LJUNGSTEDT.

Uti Komitéens förslag till ordnandet af ärendenas behandling i Generaldirektörens frånvaro har jag icke kunnat instämma.

För de hos Komitéen hittills under reglering komma embetsverk, vid hvilka den kollegiala formen ansetts böra, lika som vid Sundhetskollégium, för en del ärenden upphöra, nämligen Statskontoret och Förvaltningen af Sjöärendena, har beslutanderätten i frågor, der denna skolat tillkomma verkets chef, föreslagits böra äfven i dennes frånvaro utöfvas af *en* person, och i sådant afseende har för Statskontoret, hvilket är närmast jemförbart med Sundhetskollégium, eller, såsom detta hädanefter skulle komma att benämnas, Medicinalstyrelsen, blifvit tillstyrkt, att den i graden äldste ledamoten skulle i chefens ställe med alla hans befogenheter inträda intill dess efter viss begränsad tid nådigt förordnande hunne å embetet meddelas.

För Medicinalstyrelsen åter, hvarest i min tanke icke bör förefinnas något af naturen hos de särskilda frågorna beroende hinder för någon som helst af dess ledamöter att åtminstone under en kortare tid fylla chefens plats, har den fördel, man ansett ligga i vissa måls så beskaffade behandling, blifvit uppoffrad genom Komitéens förslag, att äfven dessa ärenden skola i chefens frånvaro handläggas samfäldt af styrelsens öfrige ledamöter.

I den mån Generaldirektören i Medicinalstyrelsen kan, till följd af honom, emot hvad förhållandet är med Statskontorets chef, åliggande inspektionsskyldighet, antagas oftare och under längre tid årligen komma att vara från embetsverket frånvarande, synes mig denna af Komitéens flertal till stöd för dess mening åberopade omständighet tvärtom snarare tala för riktigheten af min motsatta åsigt.

Vidare finner jag ingalunda den anförda mångfalden eller skiljaktigheten af de ärenden i Medicinalstyrelsen, som äro icke-plenimål, böra sätta dess främste ledamot mera ur stånd att för kort tid utöfva Generaldirektörens beslutanderätt än de enahanda till sitt väsende visst icke heller likartade göromålen på de särskilda byråarne i Statskontoret ansetts utgöra hinder för äldste ledamoten derstädes att i chefens för det embetsverket frånvaro träda i hans ställe.

Då fördenskull de grunder, som förestafvat Komitéens i fråga om Statskontoret afgifna förslag i denna del, syntes mig ega full giltighet jemväl i afseende på Medicinalstyrelsen, får jag i öfverensstämmelse med hvad för Statskontoret blifvit föreslaget hemställa, att stadgas må,

att den i graden äldste af ledamöterna i Medicinalstyrelsen skall vara skyldig att, vid inträffadt förhinder för Generaldirektören, förestå hans embete, såvida hindret icke varar öfver fjorton dagar, men om det är af beskaffenhet att räcka längre tid intill dess, uppå genast skeende underdånig anmälan, Kongl. Maj:t å embetet meddelar nådigt förordnande.

